

Juuli Rantaniemi

Pienistä puroista syntyy suuri Lätäkkö!

Lätäkkö-lastenkulttuuriviikkojen liittäminen osaksi
Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkua

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kulttuurituottaja (AMK)

Kulttuurituotanto

Opinnäytetyö

18.3.2025

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Juuli Rantaniemi
Otsikko:	Pienistä puroista syntyy suuri Lätäkkö! – Lätäkkö-lastenkulttuuriviikkojen liittäminen osaksi Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkua
Sivumäärä:	28 sivua + 5 liitettä
Aika:	18.3.2025
Tutkinto:	Kulttuurituottaja (AMK)
Tutkinto-ohjelma:	Kulttuurituotanto
Ohjaaja(t):	Lehtori Niina Torkko

Tämä opinnäytetyö käsittelee lastenkulttuuria ja varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatusta. Työ on toteutettu tapaustutkimuksena, jonka myötä syntyi kehitysideoita Lätäkkö-lastenkulttuuriviikkojen (jatkossa Lätäkkö) kehittämiseksi. Kehitysideoiden pohjalta laadin myös suunnitelman Lätäkön liittämisestä osaksi Vaasan varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmaa eli Kulttuuripolkua.

Työ on tehty kulttuurintuotannollisesta näkökulmasta. Kehittämistyön keskiössä on kohderyhmän sitouttaminen heidän tarpeensa huomioiden sekä tapahtuman tunnettuuden lisääminen vaasalaisten lapsiperheiden keskuudessa.

Työn tilaaja on Vaasan kulttuuripalvelut, joka vastaa osana Vaasan lastenkulttuuritoimintaa Vaasan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmien koordinoinnista sekä Lätäkön eli lastenkulttuuriviikkojen järjestämisestä.

Työn lähestymistapana on laadullinen tutkimus. Tutkimusprosessissa on hyödynnetty aineistonkeruumenetelminä haastatteluja Vaasalaisten päiväkotien varhaiskasvattajien kanssa, vertaisanalyysiä sekä dokumenttianalyysiä. Aineistoa on analysoitu erityisesti teemoittelun avulla. Tutkimustulokset esitellään tämän työn lopussa. Lopputuotteena syntyneet materiaalit löytyvät tämän työn liitteistä.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys rakentuu osallisuuden ympärille. Teoriapohjana avataan työn kannalta olennaiset käsitteet: osallisuus, lastenkulttuuri sekä varhaiskasvatuksen taide- ja kulttuurikasvatus. Työn tutkimusaineiston kautta paneudutaan varhaiskasvatuksen toiveisiin ja tarpeisiin Kulttuuripolun ja Lätäkön suhteen sekä näiden kehittämiseen.

Avainsanat: lastenkulttuuri, varhaiskasvatus, kulttuurikasvatus, osallisuus, kehittäminen, sitouttaminen, kulttuurituotanto

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author(s): Juuli Rantaniemi
Title: From Small Streams to a Big Puddle! – Integrating The Puddle - Children's Cultural Weeks into Early Childhood Education in Vaasa
Number of Pages: 28 pages + 5 appendices
Date: 17 March 2025

Degree: Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme: Cultural Management
Instructor(s): Niina Torkko, Lecturer

This thesis focuses on children's culture and cultural education in early childhood education. The work has been carried out as a case study with a final product. The final product being development ideas and a plan for integrating The Puddle – Children's Culture Weeks into the cultural education plan of early childhood education in Vaasa, known as the "Cultural Path".

The work is approached from a cultural production perspective. The focus of the development work is to engage the target group and to increase the visibility of the event among the families with children in Vaasa.

The commissioner of this work is the Vaasa Cultural Services, which is responsible for coordinating the cultural education plans for education and early childhood education in Vaasa as part of the city's children's culture program, as well as organizing The Puddle – Children's Culture Weeks.

The approach of the study is qualitative research. Data collection methods used in the research process include interviews with early childhood educators in Vaasa's daycare centres, benchmarking, and document analysis. The data has been analysed particularly through thematic analysis. The research results are presented at the end of this thesis, and the materials produced as part of the final product can be found in the appendices.

The theoretical framework of the thesis introduces key concepts relevant to the topic, including participation, children's culture and arts and cultural education in early childhood education. The research material focuses on the wishes and needs of early childhood education professionals regarding the Cultural Path and The Puddle, and the development of these initiatives.

Keywords: children's culture, early childhood education, culture education, participation, development, target group engagement, culture production

Sisälllys

1	Johdanto	1
2	Tietopohja	3
2.1	Osallisuus	3
2.2	Varhaiskasvatuksen kulttuuri- ja taidekasvatus	4
2.3	Lastenkulttuuri	6
3	Vaasan kulttuuripalvelut	7
3.1	Lätäkkö-lastenkulttuuriviikot	8
3.2	Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolku	9
4	Tutkimuskysymykset	9
5	Toteutus	10
5.1	Prosessi	10
5.2	Tapaustutkimus	12
5.3	Aineistot	12
5.3.1	Haastattelut	13
5.3.2	Vertaisanalyysi	14
5.3.3	Dokumenttianalyysi	15
5.4	Analysointi	16
6	Tulokset	16
6.1	Tarpeet ja toiveet	17
6.2	Sitouttaminen	21
6.2.1	Viestintä	22
6.2.2	Ohjelma	23
6.2.3	Aikataulu	24
6.3	Yhteenveto	25
7	Kehittämistyön lopputuotos	27
8	Pohdinta ja arviointi	27
	Lähteet	29
	Aineisto	31

Liitteet	32
Haastattelukysymykset	32
Tutkittavan informointilomake	34
Tutkittavan suostumuslomake	39
Suunnitelma Lätäkkö-lastenkulttuuriviikkojen liittämiseksi osaksi Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkua	41
Lätäkkö – kulttuuripolkumateriaalien suunnittelupohja	44

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä sukellaan lastenkulttuuriin ja kulttuurikasvatukseen. Työ käsittelee vaasalaista lastenkulttuuritapahtumaa Lätäkkö-lastenkulttuuriviikoja (jatkossa Lätäkkö) sekä Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkua.

Työn alussa esittelen teoriapohjana kolme käsitettä, joiden ympärille työ nivoutuu: osallisuus, lastenkulttuuri, sekä varhaiskasvatuksen taide- ja kulttuurikasvatus. Siitä jatkan tutkimusmenetelmien kautta kehittämistyöni tuloksiin ja lopulta lopputuotokseen eli Lätäkön kehittämissuunnitelmaan. Lopputuotteena syntyneen suunnitelman tavoite on Lätäkön liittäminen osaksi Vaasan varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmaa eli Kulttuuripolkua.

Lapsen oikeus taiteeseen ja kulttuurielämään on määritelty YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa vuonna 1989. Tämä tarkoittaa, että *jokaiselle lapselle* (YK:n sopimusvaltioissa) tulisi mahdollistaa kokemuksia taiteeseen ja kulttuuriin osallistumisesta riippumatta esimerkiksi asuinpaikasta, sosioekonomisesta taustasta tai siitä, ovatko lapsen huoltajat itse taiteen ystäviä. (YK, 1989, artikla 2 & 31.)

Kulttuuri- ja taidetoiminta edistää lapsen hyvinvointia mm. taiteen parissa koettujen onnistumisten, mielihyvän tunteiden, itseilmaisun kehittymisen sekä yhteisöllisyyden tunteiden kautta. Lastenkulttuurin ääressä jaetut yhteiset kokemukset ja vuorovaikutus vahvistavat sosiaalisten suhteiden solmimista ja syventymistä. (Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto, 2022, s. 10.)

Varhaiskasvatuksella on tärkeä rooli tasa-arvoisen kulttuurikasvatuksen mahdollistamisessa lapsille. Varhaiskasvatuksen tukena tässä tehtävässä on parhaassa tapauksessa laaja kulttuuritoimijoiden verkosto: kunnan kulttuuripalvelut, kirjastot, museot, teatterit ja muut paikalliset taide- ja kulttuurialan toimijat.

Pyrin opinnäytetyössäni löytämään keinoja Vaasan varhaiskasvatuksen sitouttamiseksi Lätäkön toimintaan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolun kautta. Työn tilaaja on Vaasan kulttuuripalvelut, jossa suoritin opintoihini liittyvän työharjoittelun syksyllä 2024. Työskentelin tuolloin Lätäkön parissa, ja syksyn aikana hämmästyin, miten pieni osa Vaasan lapsiperheistä löysi tarjoamamme ohjelman pariin. Samalla näin kuinka tyytyväisiä ne osallistujat olivat, jotka toimintaan osallistuivat. Ajatus opinnäytetyön aiheeseen lähti tarpeesta tehdä Lätäkkö tunnetummaksi vaasalaisille lapsiperheille, jotta yhä useampi lapsi ja lapsiperhe löytäisi lastenkulttuurin ääreen. Kehittämistyön on samalla tarkoitus tukea varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatuksen toteuttamista Vaasan päiväkodeissa.

Toteutin opinnäytetyön tapaustutkimuksena, jonka lopputuotoksena syntyi kehitysideoita ja suunnitelma Lätäkön liittämiseksi osaksi Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkua. Suunnitelma on tämän opinnäytetyön liitteenä (*liite 5*). Keräsin kehittämistyötä varten tutkimusaineistoa kolmella eri menetelmällä, jotka valikoituivat tutkimuskysymysten pohjalta. Menetelmiä olivat haastattelut Vaasan päiväkodeissa työskentelevien varhaiskasvattajien kanssa, vertaisanalyysi sekä dokumenttianalyysi.

Vertaisanalyysissä vertailin Lätäkköä muihin Suomen kunnissa ja kaupungeissa järjestettäviin lastenkulttuuritapahtumiin. Vertailun avulla hain ideoita Lätäkön kehittämiseen. Erityistarkastelussa olivat kunnan kulttuurikasvatussuunnitelman ja tapahtuman yhdistämisen keinot. Dokumenttianalyysissä tarkastelin Lätäkköön ja Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkuun liittyvää aineistoa, kuten verkkosivuja, varhaiskasvatukselle toimitettuja materiaaleja sekä sosiaalisen median julkaisuja. Näiden aineistojen kautta koostin työni tulokset ja loin suunnitelman, jonka mahdollisesta toimeenpanosta vastaa Vaasan kulttuuripalvelut.

Tärkein aineisto tuli kuitenkin haastatteluista varhaiskasvattajien kanssa. Haastatteluiden kautta sain kuvan siitä, miten päiväkodeissa suhtaudutaan Kulttuuripolkuun ja Lätäkköön, minkälaista päiväkotiarkea ja kulttuuritoimintaa päiväkodeissa on tällä hetkellä sekä miten kulttuurikasvatusta päiväkodeissa voisi tukea Kulttuuripolun ja Lätäkön kautta.

2 Tietopohja

Tässä luvussa avaan työn keskeiset käsitteet: osallisuus, lastenkulttuuri ja varhaiskasvatuksen kulttuuri- ja taidekasvatus. Osallisuus toimi näkökulmana, josta tämän opinnäytetyön tutkimusaihetta tarkastelin. Käsitteiden avaaminen ja toimintaympäristön yhteyksien selvittäminen toimi pohjana kehittämistehtävän suunnittelulle ja toteuttamiselle.

Teoriaan perehtyminen vahvisti kohderyhmän ymmärtämistä ja kehittämistyöhön liittyvien tahojen toiminnan taustalla olevien lakien, rajoitusten ja tavoitteiden sisäistämistä. Näihin perehtyminen oli kehittämistyön ja kulttuurituottajan ammattiosaamisen kannalta tärkeää. Teoriapohjana esitellyn lastenkulttuurin, kulttuurikasvatuksen ja osallisuuden kokemuksen merkitys osana lapsen kulttuurihyvinvointia on kulttuurituottajana olennaista hahmottaa.

2.1 Osallisuus

Vastakohtana passiiviselle osallistujalle osallisuus on itse toimijuutta ja aktiivista vuorovaikutusta. Osallisuuden toteutumisessa olennaista on kaikkien osapuolien mahdollisuus vaikuttaa, kuunteleminen ja kuulluksi tuleminen. (Turja & Vuorisalo, 2022, s. 32.) Osallisuuden kokemus lisää lapsen ymmärrystä yhteisöstä, oikeuksista, vastuusta ja syy-seuraussuhteista. Osallisuuden kehittämisessä olennaista on lapsen kuuleminen, kuulluksi ja nähdyksi tulemisen tunne sekä lapsen kohtaaminen yksilönä. (Opetushallitus, 2022, s. 34.)

Opetushallituksen varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) korostetaan osallisuuden merkitystä kaikessa toiminnassa. Henkilökunnan ja lasten lisäksi myös huoltajien osallistuminen varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen edistää osallisuutta. Osallisuutta edistävää toimintaa järjestettäessä tulee huomioida kohderyhmän tieto- ja taitotaso sekä varmistaa, että tarvittavat resurssit itsenäiseen toimintaan ja päätöksentekoon on saatavilla. (Turja & Vuorisalo, 2022, s. 32.)

Mari Martinin Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton ja Taideyliopiston CERADA-tutkimuskeskuksen ArtsEqual-hankkeelle toteuttama tutkimus huoltajien taustoista ja kokemuksista taide- ja kulttuurikasvatukseen osallistumisen määrittäjinä (2017) nosti esiin sen, että osallisuus taiteeseen ja kulttuuriin kulkeutuu usein perintönä huoltajilta lapsille (Martin, 2017, s. 2).

Osallisuuden kokemuksen periytyminen herättää huolen niiden lasten kohdalla, joiden huoltajilla ei ole vahvaa kokemusta osallisuudesta taiteeseen ja kulttuuriin. Martinin (2017) tutkimuksessa selvisi myös, että huoltajat toivoivat lastenkulttuuritarjonnan määrän lisäämistä kunnissa sekä erityisesti kulttuuritoiminnan sisällyttämistä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen osallisuudenkokemusten vahvistamiseksi ja yhdenvertaistamiseksi (Martin, 2017, s. 36).

2.2 Varhaiskasvatuksen kulttuuri- ja taidekasvatus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan alle oppivelvollisuusikäisen lapsen pedagogiikkaan painottuvaa kasvatuksen, hoidon ja opetuksen muodostamaa kokonaisuutta. Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja Suomessa ovat kuntien, kuntayhtymien tai yksityisten palveluntuottajien päiväkotitoiminta ja perhepäivähoito sekä kunnan tai kuntayhtymän tarpeen mukaan järjestämä avoin varhaiskasvatustoiminta esimerkiksi kotihoidossa oleville lapsille. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 1, § 2, § 14.)

Suomen varhaiskasvatuslaissa (540/2018 § 3) on varhaiskasvatuksen tavoitteisiin määritelty tavoite taide- ja kulttuuritoiminnasta. Tavoitteen mukaan varhaiskasvatuksen tulee toteuttaa leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa. Laissa on lisäksi määritelty, että kunnan tulee varhaiskasvatustoimintaa järjestäessään toimia monialaisesti yhteistyössä tarvittavien eri toimijoiden, kuten kunnan kulttuuritoiminnasta vastaavien tahojen kanssa. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 § 7.)

Varhaiskasvatustalain toteutumisen sekä laadukkaan ja yhdenvertaisen varhaiskasvatuksen takaamiseksi Opetushallitus on laatinut valtakunnallisen määräyksen. Vuonna 2022 päivitetty Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet määrittää suuntaviivat ja raamit, joihin paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien ja niiden kehittämisen tulee nojautua. (Opetushallitus, 2022, s. 9.) Varhaiskasvatuksessa pyritään luomaan pohja lasten laaja-alaiselle oppimiselle, ja sen tueksi varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on määritelty seuraavat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet:

- ajattelu ja oppiminen
- kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- monilukutaito
- digitaalinen osaaminen
- osallistuminen ja vaikuttaminen.

(Opetushallitus, 2022, s. 26.)

Taidekasvatuksen voidaan nähdä vahvistavan lapsen laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueita. Esimerkiksi lapsen osallistuminen oman yhteisönsä juhlien valmisteluun vahvistaa osallisuuden ja yhteisöllisyyden tunnetta, välittää lapselle kulttuuriperintöä sekä auttaa lasta muodostamaan suhteen omaan kulttuuriinsa sekä antaa valmiudet myös muokata sitä. (Ruokonen, 2019 ss. 9–11, 13.)

Juhlan valmisteluprojektin myötä lapsi pääsee osallistumaan yhteiseen päätöksentekoon ja ilmaisemaan omia mielipiteitään. Käsitöitä tehdessään lapsi kehittää luovia taitojaan suunnitellessaan tuotteen. Samalla motoriset taidot kehittyvät ja lapsi oppii käyttämään erilaisia välineitä turvallisesti sekä noudattamaan yhteisiä sääntöjä pitämällä huolen yhteisistä tiloista jälkiään siivotessaan. (Ruokonen, 2019 ss. 9–11, 13.)

Varhaiskasvatuksen perusteiden lisäksi lasten ja nuorten taide- ja kulttuurikasvatuksen toteuttamisen tueksi on vuonna 2021 käynnistetty Suomen lastenkulttuuriliiton kulttuurikasvatussuunnitelmien edistysshanke. Hanke kannustaa kaik-

kia Suomen kuntia ja kaupunkeja luomaan kulttuurikasvatussuunnitelman perusopetukseen ja siitä eteenpäin varhaiskasvatukseen ja toisen asteen koulutukseen. Kulttuurikasvatussuunnitelma on kunnan koulujen tai varhaiskasvatuksen ja kulttuurialan toimijoiden yhteistyönä laadittava työkalu kulttuuri, taide- ja kulttuuriperintökasvatuksen toteuttamiseen osana opetusta. Kunnallisten kulttuurikasvatussuunnitelmien tehtävä on mahdollistaa lapsille ja nuorille tasa-arvoinen osallistuminen kulttuuriin ja taiteen kokemiseen. (Suomen lastenkulttuuriliitto, n.d.)

2.3 Lastenkulttuuri

Lastenkulttuurin keskiössä on aina lapsi. Lastenkulttuuri voi olla eri taide- ja kulttuuriin toimijoiden lapsille tuottamaa kulttuuria tai heidän kanssaan yhdessä toteutettavaa toimintaa ja kulttuuriperinnön välittämistä lapsille. Myös lapsen itse tekemä kulttuuri on lastenkulttuuria. (Suomen lastenkulttuuriliitto, n.d.)

Kulttuuri- ja taidetoiminta edistää lapsen hyvinvointia. Hyvinvointi syntyy mm. taiteen ja kulttuurin parissa koettujen onnistumisten, mielihyvän tunteiden, itseilmaisun kehittymisen sekä yhteisöllisyyden tunteiden kautta. Lastenkulttuuri mahdollistaa yhdessä toimimisen ja vuorovaikutuksen yhdessä koetun asian äärellä, millä voi olla tärkeä rooli sosiaalisten suhteiden solmimisessa ja syventämisessä. (Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto, 2022, s. 10.) Voi siis todeta, että kulttuurin ja taiteen merkitys lapsen kehitykselle on erittäin merkittävä. Sen merkittävyyden vuoksi lapsen oikeus kulttuuriin ja taiteeseen on määritelty myös Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) lapsen oikeuksien yleissopimuksessa:

1. Sopimusvaltiot tunnustavat lapsen oikeuden lepoon ja vapaa-aikaan, hänen ikänsä mukaiseen leikkimiseen ja virkistystoimintaan sekä vapaaseen osallistumiseen kulttuurielämään ja taiteisiin.
2. Sopimusvaltiot kunnioittavat ja edistävät lapsen oikeutta osallistua kaikkeen kulttuuri- ja taide-elämään ja kannustavat sopivien ja yhtäläisten mahdollisuuksien tarjoamista kulttuuri-, taide-, virkistys- ja vapaa-ajantoimintoihin.

(YK, 1989, artikla 31.)

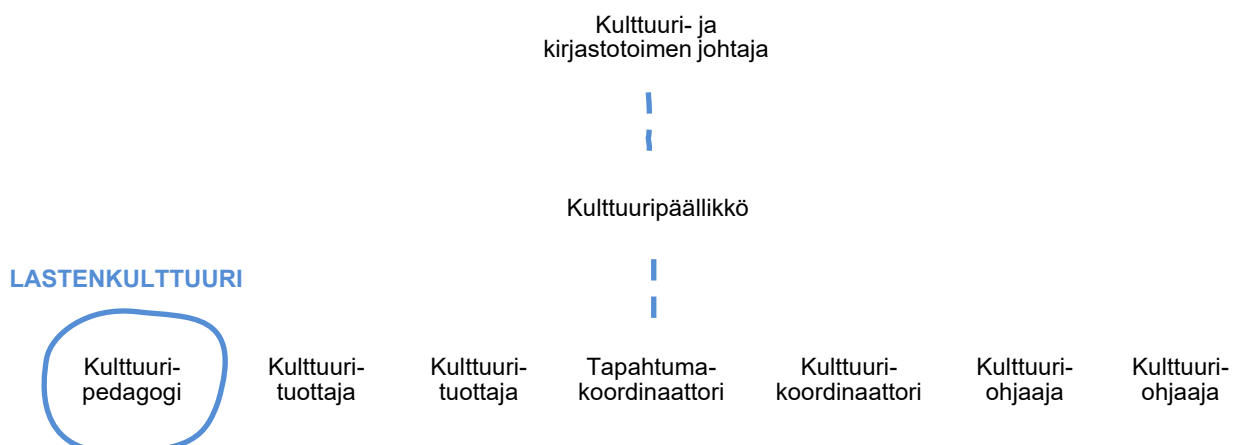
Lapsen oikeuksien kulttuuriin ja taiteeseen toteutumiseksi yhdenvertaisesti lastenkulttuuria tulisi järjestää siellä missä lapset ovat tai mahdollistaa heidän siirtymisensä lastenkulttuurin ääreen. Lastenkulttuuripalveluiden saavutettavuudessa avainasemassa onkin eri kulttuuritoimijoiden yhteistyö esimerkiksi varhaiskasvatuksen, koulujen ja neuvoloiden kanssa. (Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto, 2022, s. 17.)

3 Vaasan kulttuuripalvelut

Tämän opinnäytetyön tilaaja on Vaasan kaupungin kulttuuripalvelut. Vaasan kulttuuripalveluiden tehtävä on vastata kaupungin yleisestä kulttuuritoiminnasta. Kulttuuripalvelut tuottavat ja koordinoivat erilaisia kulttuuritapahtumia ja -tilaisuuksia sekä ovat tiiviisti mukana kehittämässä ja rakentamassa kaupungin kulttuurilaitosten välistä yhteistyötä sekä yhteistyötä muiden kaupungin sisäisten ja ulkoisten toimijoiden kanssa. (Vaasa, n.d. -a).

Kulttuuripalveluiden pääasialliseen asiakaskuntaan kuuluvat kaikki Vaasan asukkaat. Kulttuuripalveluiden toiminnan keskiössä ovat erityisesti lapset ja vanhuksset. Toimintaympäristönä on Vaasa, erityisesti toiminta keskittyy Vaasan kulttuuripalveluiden ylläpitämiin tiloihin Vaasassa sekä Vaasan kaupungin pääkirjastoon, jossa sijaitsevat myös kulttuuripalveluiden toimistotilat. (Vaasa, n.d. -a).

Alla on kuvattuna Vaasan kulttuuripalveluiden organisaatiokaavio. Lastenkulttuurista vastaa organisaatiossa kulttuuripedagogi. Kulttuuripedagogin vastuulle kuuluu näin ollen mm. Lätäkön järjestäminen sekä peruskoulun ja varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmien koordinointi.

Kuvio1. *Organisaatiokaavio, Vaasan kulttuuripalvelut (mukaillen Vaasa, n.d. -a)*

3.1 Lätäkkö-lastenkulttuuriviikot

Vuonna 2020 julkaistiin Vaasan kaupungin kulttuuri- ja liikuntaohjelma 2020–2025, jonka myötä Vaasan varhaiskasvatukseen lanseerattiin Vaasan perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelmaa vastaava Kulttuuripolku. Samoihin aikoihin syntyi myös Lätäkkö-lastenkulttuuriviikot, jotka järjestettiin lokakuussa 2024 kolmannen kerran. (Vaasa, 2020, s. 10.)

Lätäkkö kokoaa yhteen vaasalaisten kulttuuritoimijoiden lapsille suunnatun toiminnan lokakuun ajaksi. Lätäkköä koordinoi Vaasan kulttuuripalveluiden kulttuuripedagogi, ja kulttuuripalvelut toteuttavat myös omaa Lätäkkö-ohjelmaa lokakuun ajan. (Vaasa, n.d. -d.) Vuonna 2024 kulttuuripalveluiden järjestämää ohjelmaa olivat kolmena lokakuun lauantaina järjestetyt Taideloiskahdukset, jotka koostuivat esityksestä sekä siihen liittyvästä työpajasta. Esimerkiksi yksi lokakuussa 2024 järjestetty Taideloiskahdus oli merihirviöluento ja sen jälkeinen roskatyöpaja, jossa lapset askartelivat luennon inspiroimina oman merihirviön kierätysmateriaaleista. (Vaasa, n.d. -b)

Lasten osallistuminen kulttuuritoimintaan on tärkeää lapsen hyvinvoinnin kannalta ja sillä on myös myönteisiä vaikutuksia mielenterveyteen (Suomen lastenkulttuuriliitto, 2025). Kaupungilla on tärkeä rooli sen mahdollistamisessa kaikille kaupungin lapsille. Kokemukseni mukaan tällä hetkellä Lätäkkö-lastenkulttuuriviikkojen tapahtumat eivät kuitenkaan saavuta suurta osaa Vaasan lapsiperheistä ja huolena on, että moni vaasalainen lapsi jää ilman altistusta kulttuurille, vaikka matalan kynnyksen mahdollisuus sille olisi.

3.2 Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolku

Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolku on kulttuurikasvatussuunnitelma, jonka tavoitteena on taata lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet kulttuurikasvatukseen Vaasan kaupungin varhaiskasvatuksessa. Kulttuuripolkua on tarkoitus toteuttaa niin päiväkotiarjessa lasten oman toiminnan kautta kuin lähiympäristössä ja -yhteisöissä, taide- ja kulttuurilaitosten tuottamana sekä yhteistyössä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. (Vaasa, n.d. -c.)

Kulttuuripolku koostuu kolmesta osa-alueesta eli polusta, joista jokaisessa painotetaan eri taide- ja kulttuurimuotoja. Polun aikana lapset suunnittelevat ja toteuttavat kunkin polun painopisteeseen liittyvän tuotoksen, joka esitellään lähiyhteisössä. Alla on kuvattuna kulttuuripolun teemojen jakautuminen ikäryhmittäin. (Vaasa, n.d. -c.)

POLKU	IKÄ	PAINOPISTE	TUOTOS
Höyhensaarten polku	alle 3-vuotiaat	sanataide ja musiikki	konsertti ja lorupuu
Satuseikkailijan polku	3–4-vuotiaat	kuvataide ja teatteri	taidenäyttely ja teatteriesitys
Tutkimusmatkailijan polku	5–6-vuotiaat	mediataide ja kulttuuriperintö	animaatio/mediaesitys ja tutkimusmatka

Taulukko1. Vaasan varhaiskasvatuksen kulttuuripolun osa-alueet eli polut (Vaasa, n.d. -c)

4 Tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli löytää keinoja, joilla sitouttaa Vaasan varhaiskasvatus Lätäkön toimintaan. Kehittämistyönä oli luoda tutkimuksen pohjalta suunnitelma, jolla Lätäkö-lastenkulttuuriviikot saataisiin liitettyä osaksi Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkua.

Tutkimuskysymyksinä kehittämistyössä oli:

- Mitä tarpeita ja toiveita Vaasan varhaiskasvatuksella on Lätäkön ja Kulttuuripolun suhteen?
- Mitä toimenpiteitä Vaasan varhaiskasvatuksen sitouttaminen Lätäkön ja Kulttuuripolkuun vaatii?

Keskityn työssäni Vaasan kaupungin päiväkodeissa järjestettävään varhaiskasvatustoimintaan ja Lätäkön osalta Vaasan kulttuuripalveluiden järjestämään ohjelmaan. Käsittelem tutkimuskysymysten vastaukset luvussa 6 *Tulokset*.

5 Toteutus

5.1 Prosessi

Opinnäytetyöni prosessi eteni alla kuvattua tutkimuksellisen kehittämistyön prosessin kulkua mukaillen.

Kuvio2. *Tutkimuksellisen kehittämistyön prosessin vaiheet (mukaillen Ojasalo ym., 2015, s. 24)*

Prosessi alkoi marraskuussa 2024 kehittämiskohteen tunnistamisella yhdessä tilaajan kanssa. Kun sopiva kehittämiskohde löytyi, siirryin opinnäytetyön suunnitelman laatimiseen. Suunnitteluvaiheessa rajasin tutkimusaiheen ja määritin tutkimuskysymykset. Tutkimuskysymysten pohjalta valitsin niihin sopivat aineistonkeruumenetelmät ja valitsin lähestymistavan tutkimukselle.

Suunnitteluvaiheen jälkeen aloitin tutkimuslupahakemusprosessin. Hain tutkimusluvan Vaasan varhaiskasvatuspäälliköltä varhaiskasvattajien haastattelujen toteuttamista varten. Tutkimuslupa myönnettiin joulukuussa 2024. Luvan saatuani jatkoin sopimalla haastatteluajankohtia päiväkotien edustajien kanssa.

Haastattelujen sopiminen osoittautui työn aikaa vievimmäksi vaiheeksi. Tämä prosessin vaihe ajoittui joulu-tammikuulle, jolloin päiväkotien henkilökuntaa oli lomilla ja alkuvuoden kiireet niin itselläni kuin päiväkodeissa hidastivat prosessin etenemistä. Samaan aikaan kun odottelin vastauksia haastattelupyyntöihin, pystyin kuitenkin edistämään työn muita vaiheita. Perehdyin teoriaan, kirjoitin auki valitsemani menetelmät ja alustin dokumenttianalyysiä sekä vertaisarviointia.

Lopulta sain sovittua haastattelut tammikuun loppupuolelle ja helmikuun alkuun. Haastatteluiden jälkeen analysoin vastauksia, viimeistelin vertaisarvioinnin ja dokumenttianalyysin ja koostin analyysien pohjalta opinnäytetyön tulokset. Helmikuun loppupuolella siirryin opinnäytetyön lopputuotoksen pariin, jota olin alustavasti työstänyt myös muiden vaiheiden rinnalla kirjaamalla ylös ajatuksia suunnitelman vaiheista ja materiaalien sisällöistä. Tässä vaiheessa kokosin ajatukseni varsinaiseksi lopputuotteeksi.

Maaliskuun alkupuolella viimeistelin työni käymällä sen kokonaisuudessaan läpi samalla arvioiden tuloksiani ja prosessin vaiheita. Tässä vaiheessa myös viimeistelin lopputuotoksen eheäksi kokonaisuudeksi.

Opinnäytetyössä on hyödynnetty tekoälyä apuna tiivistelmätekstin kääntämisessä englannin kielelle. Käytetty tekoälysovellus oli OpenAI Chat GPT.

5.2 Tapaustutkimus

Opinnäytetyöni lähestymistapa oli tapaustutkimus. Tapaustutkimuksena toteuttavalle opinnäytetyölle olennaista on, että työstä syntyy tilaajalle kehittämissuhteita ja -ideoita (Ojasalo ym., 2015, s. 52). Tästä opinnäytetyöstä syntyi kehitysehdotusten pohjalta lopputuotoksena myös suunnitelma. Suunnitelman tavoitteena on Lätäköön liittäminen osaksi Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkua. Suunnitelman mahdollisesta toimeenpanosta vastaa työn tilaaja Vaasan kulttuuripalvelut.

Kehittämissuhteiden ja suunnitelman laatimiseksi tein selvityksen Vaasan varhaiskasvatuksen varhaiskasvattajien toiveista ja tarpeista Lätäköön ja Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkuun liittyen. Näin ollen opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä oli laadullinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on haastatteluiden tai kyselyn avulla ymmärtää millaiset käsitykset, halut tai ihanteet ihmisten toimintaa ohjaavat (Vilkka & Airaksinen, 2003, s. 63).

Laadullisen tutkimuksen menetelmät sopivat tähän opinnäytetyöhön, sillä tapaustutkimuksessa pyritään tuottamaan syvällistä ja yksityiskohtaista tietoa, jonka avulla on mahdollista ymmärtää kehittämiskohdetta realistisessa toimintaympäristössään (Ojasalo ym., 2015, s. 52). Laadullisen tutkimuksen myötä sain kohderyhmän tarpeet huomioivia kehittämissuhteita suunnitelman laatimisen tueksi.

5.3 Aineistot

Käytin tutkimuksessani kolmea aineistonkeruumenetelmää, jotka valikoituivat tutkimuskysymysten pohjalta. Menetelmät olivat haastattelu, dokumenttianalyysi ja vertaisarviointi. Näiden menetelmien avulla sekä tietopohjaan tukeutuen löysin vastaukset tutkimuskysymyksiin ja sain ideoita opinnäytetyön lopputuotokseen.

Pyrin aineistolla opinnäytetyön kehittämiskohteen kehittämiseen, ja aineisto on sen mukainen. Vaikka esimerkiksi haastatteluiden perusteella voi saada käsityksen Kulttuuripolun tilasta Vaasan varhaiskasvatuksessa ei sitä voi pitää yleispätevänä tutkimuksen laajuus huomioiden. Haastattelukysymysten asetteluun, aineiston analyysiin ja tulkintoihin vaikuttavat myös omat kokemukseni Lätäkön parissa työskentelystä työharjoittelijan roolissa syksyllä 2024.

5.3.1 Haastattelut

Tutkimuksen pääasiallisena uuden tiedon keruumenetelmänä toimi haastattelut Vaasan varhaiskasvatuksen eri toimipisteiden edustajien kanssa. Valitsin haastattelutyypiksi puolistrukturoidun haastattelun eli teemahaastattelun. Teemahaastattelussa haastattelun runko ja kysymysten teemat on tarkkaan ennalta suunniteltu, mutta kysymysten järjestystä ja muotoilua voi prosessin edetessä muokata tarpeen mukaan (Ojasalo ym., 2015, s. 42). Päädyin kyseiseen menetelmään, koska se tarjosi joustavuutta ja mahdollisuuden muokata tai lisätä kysymyksiä, mikäli ensimmäisissä haastatteluissa ilmeni jotain, mitä olisi hyvä kysyä muiltakin haastateltavilta tai jos kysymysten muotoilu osoittautuisi epäselväksi.

Haastattelin neljää vaasalaisen päiväkodin varhaiskasvattajaa. Haastattelut käsitellään opinnäytetyössä anonyymeinä, koska haastateltavien henkilöllisyyksillä tai päiväkodeilla ei opinnäytetyön kannalta ole merkitystä.

Valmistelin kysymykset etukäteen ja lähetin ne luettavaksi haastateltaville ennen haastattelua. Haastattelukysymykset ovat luettavissa opinnäytetyön liitteistä (*liite 1*). Toimitin haastateltaville myös tutkittavan informointilomakkeen, joka sisälsi tietosuojaselosteen, ja pyysin haastateltavilta suostumuksen tutkimukseen ennen haastattelua. Tutkittavan informointi- ja suostumuslomakkeet ovat liitteenä opinnäytetyössä (*liitteet 2 & 3*).

Alun perin tarkoituksena oli järjestää haastattelut videohaastatteluina tai paikan päällä Vaasassa, mutta lopulta sekä varhaiskasvatuksen työntekijöiden, että

omien kiireellisten aikataulujen ja pitkän etäisyyden vuoksi toteutin haastattelut puhelinhaastatteluina.

Puhelinhaastattelu sopii hyvin toteutustavaksi juuri puolistrukturoiduille haastatteluille, etenkin silloin kun täytyy tavoittaa kiireisiä tai kaukana asuvia henkilöitä (Drever, 1998, Hirsjärven & Hurmeen, 2008, Puhelinhaastattelu -luku mukaan). Puhelinhaastattelu ei kuitenkaan sovi toteutustavaksi kovin pitkille haastatteluille. Sopiva pituus on 20–30 minuuttia. (Hirsjärvi & Hurme, 2008, Puhelinhaastattelu -luku.) Tähän aikahaarukkaan omat haastatteluni mahtuivat. Puhelinhaastattelun heikkoutena on, että haastateltava ei pysty tulkitsemaan haastateltavan ilmeitä ja kehonkieltä, joista voi esimerkiksi päätellä onko haastateltava todella ymmärtänyt kysymyksen (Drever, 1998, Hirsjärven & Hurmeen, 2008, Puhelinhaastattelu -luku mukaan).

Toteutin neljä haastattelua, koska jo kolmen haastattelun jälkeen koin, että haastatteluiden saturaatiopiste alkoi olla saavutettu. Saturaatiopiste tulee vastaan, kun aineisto on kylläinen eli uudet haastattelut eivät enää tuota kehittämistyön kannalta oleellista uutta tietoa (Ojasalo ym., 2015, s. 111). Neljäs haastattelu osoitti aineiston kylläisyyden todeksi, kun samoja asioita toistui kuin aiemmissa haastatteluissa.

Äänitin puhelinhaastattelut tietokoneelle ja litteroin ne tekstimuotoon Microsoft Word 365 tekstinkäsittelyohjelman avulla. Litteroinnin avulla haastattelut oli helppompia jäsentellä ja analysoida. Analysoinnin tulokset käsitellään luvussa 6 *Tulokset*. Säilytin haastatteluaineistot omalla tietokoneellani. Aineistot tuhotaan tutkittavan informointilomakkeen ja tietosuojaselosteen mukaisesti kuusi kuukautta opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

5.3.2 Vertaisanalyysi

Benchmarking eli vertaisanalyysi on menetelmä, jossa tutkitaan sitä, miten toiset organisaatiot toimivat ja menestyvät kehityksen alla olevassa asiassa. Vertaisanalyysin avulla voi saada hyviä ideoita ja intoa kehitystyölle sekä löytää uu-

sia tapoja toimia. Vertaisanalyysiä tehdessä on kuitenkin huomioitava oman organisaation erityispiirteet suhteessa muihin organisaatioihin, kuten toimintakulttuuriset tai resurssierot. Kaikki ideat eivät välttämättä ole suoraan kehityskelpoisia omassa organisaatiossa. (Ojasalo ym., 2005, s. 187.)

Keräsin vertaisanalyysiä varten tietoa neljästä Suomen eri kaupungeissa ja kunnissa järjestettävästä lastenkulttuuritapahtumasta. Analysoitaviksi kohteiksi valikoituivat Pikkuprovinsi (Seinäjoki, Lastenkulttuurikeskus Louhimo), Lasten lysti (Jyväskylä, Jyväskylän kaupungin kulttuuripalvelut), Hippalot (Hämeenlinna, Kulttuurikeskus ARX) ja Lasten Kulttuuriviikot (Kymenlaakso ja Loviisa, kulttuuriverkosto Koppa).

Käytin analyysiä varten vain julkisista tiedonlähteistä, kuten tapahtumien verkkosivuilta ja sosiaalisen median kanavilta, löytyviä tietoja. Valitsin tämän toimintatavan, jotta pystyin huoletta hyödyntämään löytämiäni tietoja miettimättä salassapitovelvollisuutta tai toimintani laillisuutta. Hyödynsin vertailussa taulukkoa, johon keräsin vertailun kannalta oleelliset tiedot tapahtumista. Taulukossa esiintyvien havaintojen perusteella etsin aiheesta lisää tietoa eri lähteistä.

Avaan vertaisanalyysin tuloksia luvussa 6 *Tulokset*.

5.3.3 Dokumenttianalyysi

Kolmantena aineistonkeruumenetelmänä käytin dokumenttianalyysia. Dokumenttianalyysi on tiedonkeruumenetelmä, jossa pyritään tekemään päätelmiä tutkittavasta asiasta perustuen siitä olemassa olevaan kirjalliseen ja visuaaliseen aineistoon (Ojasalo ym., 2005, s. 136). Dokumenttianalyysin avulla perehdyin Lätäkköä ja Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkua käsittelevään aineistoon ja pyrin saamaan kuvan siitä, miten ne esittäytyvät kohdeyleisölle.

Analysoitavia dokumentteja olivat Vaasan kaupungin lastenkulttuuria käsittelevät verkkosivut, Lätäköstä julkaistu sosiaalisen median sisältö, Lätäköstä julkaistut tiedotteet ja artikkelit, Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolun opas,

sekä Vaasan varhaiskasvatukselle luodut Lätäkön pedagogiset materiaalit. Dokumenttianalyyssissä tärkeimmäksi tiedostoksi osoittautui Kulttuuripolun opas, josta saatavaa tietoa pystyin peilaamaan haastatteluaineiston analyysiin.

5.4 Analysointi

Kehittämistyön kannalta olennaisin aineisto oli haastatteluilla kerätty aineisto. Haastattelut olivat tärkein aineisto, koska niistä saatavaa tietoa antoi käsityksen kohderyhmän eli Vaasan varhaiskasvatuksen toiveista ja tarpeista kehittämistyötä varten. Analysoin haastattelut hyödyntäen teemoittelua. Luin litteroidut haastattelut useampaan kertaan ja etsin niistä keskenään yhteneväisiä teemoja sekä teoriaan yhdistyviä havaintoja. Lajittelin koosteet vastauksista teemojen mukaisten otsikoiden alle. Teemoittain lajitellun aineiston perusteella pystyin luomaan helpommin kokonaiskuvan vastauksista, tulkitsemaan niitä ja yhdistämään aineistossa esiin tulleita havaintoja teoriaan ja muihin aineistoihini.

Dokumenttianalyyssissä keräsin kehittämistyön kannalta olennaisia asioita ylös dokumenttien mukaan otsikoituihin lohkoihin. Sen jälkeen yhdistelin keräämistäni tiedoista eri dokumenteissa ja muissa aineistoissa toistuvia yhtäläisyyksiä.

Vertaisanalyyssissä keräsin kustakin valitsemastani lastenkulttuuritapahtumasta samat tiedot yhteen taulukkoon. Taulukkoon koostettuna tietoa oli helppo käsitellä ja löytää aineistosta ne asiat, jotka erottivat tapahtumat toisistaan ja mitä mahdollisia yhtäläisyyksiä niillä oli. Olennaisiin havaintoihin perehdyin vielä lisää etsimällä tapahtumasta tietoa eri lähteistä ja yhdistelemällä havaintoja teoriaan ja muissa aineistoissa tekemiini havaintoihin.

6 Tulokset

Tässä luvussa käsittelen opinnäytetyöni tuloksia. Jaottelen tulokset tutkimuskysymysten aiheiden alle ja vastaan sitä kautta kehittämistyölle asettamiini kysymyksiin. Lopuksi teen vielä yhteenvedon tuloksista. Tulokset syntyivät yhdistämällä aineistojeni analyysit yhteen ja tulkitsemalla niitä kokonaisuutena.

6.1 Tarpeet ja toiveet

Tutkimuskysymys: Mitä tarpeita ja toiveita Vaasan varhaiskasvatuksella on Lätäkön ja Kulttuuripolun suhteen?

Opinnäytetyötä varten toteuttamieni haastatteluiden perusteella Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolku nähdään erillisenä ja ylimääräisenä normaaliin varhaiskasvatustoimintaan. Kaikki haastateltavat toivat ilmi, että kulttuuritoiminta heidän päiväkodissaan on jo laadukasta ja sitä järjestetään monipuolisesti ympäri vuoden.

Tästä lähtökohdasta tuntui vaikealta lähteä kehittämään Kulttuuripolkua ja Lätäkön toimintaa kohtaamaan paremmin varhaiskasvatuksen tarpeita, kun kohde-ryhmällä ei tuntunut olevan selkeää tarvetta kehittämiselle.

Samankaltainen ilmiö tuli esiin Eeva Laitisen maisterintutkielmassa (2022), jossa tutkittiin kuntien suhtautumista Kulttuurikasvatussuunnitelmiin. Laitisen toteuttamassa kyselyssä muutamien vastausten kautta nousi esiin, että kulttuurikasvatukselliset asiat huomioidaan jo opetussuunnitelmissa ja ne ovat luonnollinen osa opetusta sitä kautta. Kulttuuria tarjotaan koululaisille ja varhaiskasvatuksessa ilman kulttuuripolkua tai vastaavaa, joten kulttuurikasvatus on jo riittävä ilman erillistä kulttuurikasvatussuunnitelmaa. (Laitinen, 2022, s. 49.)

Pyrin alun takaiskusta huolimatta tuomaan aineiston analyysin kautta esiin niitä asioita, joihin oli mahdollista tarttua kehittämiskohteina. Haastateltava 4 totesi, että on hyvä, että Lätäkön ja Kulttuuripolun kaltaisia asioita on tarjolla, koska kaikissa päiväkodeissa ei välttämättä ole sama tilanne kuin heillä. Siinä tapauksessa on hyvä, että on valmiiksi järjestettyä toimintaa, johon on helppo tarttua. (Haastattelu 4, 2025.)

Dokumenttianalyysiä tehdessä, yksi läpikäydyistä aineistoista oli Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolun opas, joka on toimitettu Vaasan varhaiskasvatuksen järjestäjille Kulttuuripolun toteuttamisen tueksi. Kulttuuripolussa painotetaan eri

ikäryhmille eri taide- ja kulttuurilajeja kullekin ikätasolle sopivalla tavalla. Kulttuuripolun ohjelma pyrkii kehittämään lapsen monilukutaitoa nousujohteisesti läpi varhaiskasvatuksen (Vaasan varhaiskasvatuksen kulttuuripolku -opas. s. 1–2.) Toteuttamiseen on annettu vaihtoehtoja ja esimerkkejä, mutta lopullinen toteutus jää päiväkodeille. Oppaassa painotetaan, että kulttuuripolun on tarkoitus mukautua yksilöllisesti päiväkoteihin:

Varhaiskasvatuksen kulttuuripolku etenee teemoittain ja ikäryhmittäin. Kukin polku rakentuu jokaisessa yksikössä omanlaisekseen. - - Muiden taiteenlajien ja kulttuurimuotojen toteuttamista toki suositellaan myös, niiden osalta yksiköt tekevät omat valintansa. Polkujen toteutusaikataulut ja tarkemmat sisällöt päätetään yksikkökohtaisesti.

(Vaasan varhaiskasvatuksen kulttuuripolku -opas. s. 2.)

Alla olevassa taulukossa on kuvattuna esimerkkejä opinnäytetyötutkimukseen osallistuneiden haastateltavien päiväkodeissa järjestetystä kulttuuritoiminnasta. Vertasin toteutunutta toimintaa Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolun sisältöihin ja tavoitteisiin ja jaottelin ne toiminnan sisällön mukaan Kulttuuripolun eri osa-alueisiin.

JÄRJESTETTY TOIMINTA	KULTTUURIPOLUN OSA-ALUE (POLKU)
Osallistuminen satutuokioon kirjastolla	Höyhensaaren polku, 0–3-vuotiaat: sanataide ja musiikki
Osallistuminen Päin seiniä -kampanjaan	Satuseikkailijan polku, 3–4-vuotiaat: kuvataide ja teatteri
Taidenäyttelyn järjestäminen huoltajille	Satuseikkailijan polku, 3–4-vuotiaat: kuvataide ja teatteri
Konsertti yhdessä huoltajien kanssa	Höyhensaaren polku, 0–3-vuotiaat: sanataide ja musiikki
Kulttuuriajelu oppaan kanssa Vaasassa	Tutkimusmatkailijan polku, 5–6-vuotiaat: mediataide ja kulttuuriperintö
Kirjaston valmiiden kirjapakettien lainaaminen	Höyhensaaren polku, 0–3-vuotiaat: sanataide ja musiikki Satuseikkailijan polku, 3–4-vuotiaat: kuvataide ja teatteri Tutkimusmatkailijan polku, 5–6-vuotiaat: mediataide ja kulttuuriperintö

Vierailu teatterissa/nukketeatterissa	Satuseikkailijan polku, 3–4-vuotiaat: kuvataide ja teatteri
Vierailu museossa	Satuseikkailijan polku, 3–4-vuotiaat: kuvataide ja teatteri Tutkimusmatkailijan polku, 5–6-vuotiaat: mediataide ja kulttuuriperintö
Museon valmiiden ohjelmamateriaalien hyödyntäminen	Satuseikkailijan polku, 3–4-vuotiaat: kuvataide ja teatteri
Vierailu kirkoissa	Tutkimusmatkailijan polku, 5–6-vuotiaat: mediataide ja kulttuuriperintö
Kauden mukaisten juhlien järjestäminen, esim. kevätjuhla, Lucia-juhla	Höyhensaaren polku, 0–3-vuotiaat: sanataide ja musiikki Satuseikkailijan polku, 3–4-vuotiaat: kuvataide ja teatteri Tutkimusmatkailijan polku, 5–6-vuotiaat: mediataide ja kulttuuriperintö

Taulukko2. *Esimerkkejä opinnäytetyötutkimukseen osallistuneiden haastatteluvien päiväkodeissa järjestetystä kulttuuritoiminnasta (Haastattelut 1, 2, 3 ja 4) ja niiden mahdollinen yhdistäminen Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolun osa-alueisiin (mukailen Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolku -opas, ss. 4–10).*

Taulukon esimerkeistä voi huomata, että kysyttäessä kulttuuritoiminnan järjestämisestä päiväkodeissa, vastauksissa korostuu toiminta, jossa on mukana jokin kolmas osapuoli (varhaiskasvattajien ja lasten lisäksi), esimerkiksi museo tai kirjasto, vaikka kulttuuritoimintaa on myös päiväkodin arjessa järjestettävä ja lasten itse toteuttama kulttuuri. En kuitenkaan usko, että kyse on siitä, että tällaista toimintaa ei päiväkodeissa järjestettäisi, vaan kyse lienee kysymyksen asettelusta ja haastattelutilanteesta tahattomasta johdattelusta kulttuuritoimijoiden kanssa yhteistyössä järjestettävään toimintaan. Toisaalta vastauksissa korostuu paikallisten toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön merkitys varhaiskasvatuksen taide- ja kulttuurikasvatuksessa.

Yllä mainituista havainnoista voi tulla johtopäätökseen, että Kulttuuripolun eri osa-alueita toteutetaan jo päiväkodeissa monipuolisesti, mutta niitä ei osata yhdistää Kulttuuripolkuun tai yhdistämistä ei nähdä tarpeellisena. Taulukossa ei

huomioida mille ikäryhmälle toiminta on päiväkodissa järjestetty, mikä myös saattaa vaikuttaa kyseisen toiminnan yhdistämiseen Kulttuuripolun iän mukaan jakautuviin polkuihin.

Yhtenä Lätäkön tarjoamaan ohjelmaan osallistumisen esteenä nousi haastatteluissa ennalta arvattava ongelma: päiväkodin sijainti suhteessa tarjottavaan ohjelmaan. Päiväkodeilla ei välttämättä ole resursseja mahdollistaa kuljetuksia, jos ohjelma on muualla kuin kävelymatkan päässä. Haastattelu 1 (2025) toi esiin, että kyse on myös tasavertaisuudesta. Jos yksi ryhmä pääsee lähtemään johonkin [kulttuuritoimintaan], niin sama mahdollisuus on tarjottava myös muille ryhmille, jolloin kuljetuksiin vaadittava budjetti paisuu liian suureksi.

Tähän haasteeseen liittyen yhtenä toiveena haastatteluissa nousi, että vierailtavaa kulttuuritoimintaa, kuten teatteriesityksiä voisi järjestää päiväkodeissa: ”olisi kiva, jos joku tulisi vierailemaan koska on huomattavasti helpompi siirtää yksi aikuinen ihminen kuin se, että siirretään isoja ryhmiä” (Haastattelu 3, 2025).

Vertaisanalyysissä päiväkoteihin tilattavat ja kiertävät esitykset esittäytyivät kahden vertailtavan lastenkulttuurikonseptin valttikortteina. Muun muassa Kouvolassa järjestettävässä Kymenlaakson ja Loviisan alueen Lasten Kulttuuriviikkojen ohjelmassa painotetaan juuri päiväkodeille ja kouluille suunnattua kulttuuritoimintaa: ”Näin tavoitetaan mahdollisimman laaja joukko lapsia, jotka pääsevät nauttimaan konserteista, taikuri-, sirkus- ja nukketeatteriesityksistä sekä työpajoista.” (Kouvola, n.d.).

Myös Jyväskylän Lasten Lysti -konseptissa osana on kulttuurikasvatussuunnitelmaan kuuluvat päiväkotiesitykset ja taidepajatoiminta. Jyväskylän kulttuuripalvelut tarjoavat vuosittain kaikkiin Jyväskylän päiväkoteihin esityksen, jonka päiväkodit voivat itse valita tarjolla olevasta ohjelmistosta. Esitysten lisäksi tarjolla on vuosittain erilaista kiertävää taidepajatoimintaa esikouluille ja varhaiskasvatukselle osana Kompassi-kulttuurikasvatussuunnitelmaa. (Jyväskylä, n.d.). Tässä vertailussa huomioitavaa on, että väkiluvultaan n. tuplasti Vaasan

kokoisen Jyväskylän kulttuuripalveluissa kolme henkilöä vastaa kulttuurikasvatussuunnitelman, taidepajatoiminnan ja esitysten koordinoinnista ja suunnittelusta (Jyväskylä, n.d.), kun Vaasassa koko kulttuuripalveluiden lastenkulttuuritoimintaa koordinoi yksi henkilö.

Vaasan kulttuuripalveluiden työharjoittelukokemukseni mukaan, kiertävän teatteriesityksen tai muun kulttuuritoiminnan järjestäminen kaikissa vaasalaisissa päiväkodeissa vaatisi hyvin erilaista taloudellista ja henkilöllistä resurssointia, kuin mitä Kulttuuripolun toteuttamiseen Vaasan kulttuuripalveluilla on tällä hetkellä käytössä. Mikäli esitystä ei voitaisi toteuttaa osana Kulttuuripolkua jokaisessa päiväkodissa, voisi sen tulkita olevan vastoin kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitetta siitä, että se mahdollistaa lasten ja nuorten tasa-arvoisen osallistumisen kulttuuritoimintaan.

Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolussa painotetaan taide- ja kulttuuritoiminnan järjestämistä päiväkotivetoisesti, jolloin jokaisella lapsella on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua. Toiminnan kautta vahvistetaan lapsen omaa kulttuuria ja osallisuutta kulttuuriin (Vaasan varhaiskasvatuksen kulttuuripolku - opas. s. 2.)

6.2 Sitouttaminen

Tutkimuskysymys: Mitä toimenpiteitä Vaasan varhaiskasvatuksen sitouttaminen Lätäkköön ja Kulttuuripolkuun vaatii?

Tutkimuksen edetessä olennaisemmaksi kuin Lätäkön liittäminen Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkuun, osoittautui Vaasan varhaiskasvatuksen sitouttaminen Kulttuuripolkuun. Tässä vaiheessa Lätäköllä on kuitenkin hyvä jansija olla osana kehittämissuunnitelmaa ja jäädä vakituiseksi osaksi Kulttuuripolkua. Kehittämistyössäni yritin löytää keinoja kummankin edellä mainitun näkökulman tukemiseksi.

6.2.1 Viestintä

Varhaiskasvattajille järjestämässäni haastatteluissa nousi useampaan kertaan esiin tiedottamiseen liittyvät asiat. Haastatteluiden perusteella varhaiskasvatuksen kulttuurivastaaville suunnattu viestintä koettiin sekavana tai se ei tavoittanut kohderyhmää (Haastattelut 1, 2 & 3, 2025).

Haastateltava 1 (2025) totesi opinnäytetyötä varten toteuttamassani haastattelussa, että Kulttuuripolun toteuttaminen oli lähtenyt päiväkodissa hyvin käyntiin silloin, kun se lanseerattiin. Into oli lopulta kuitenkin tukahtunut, kun Kulttuuripolun toteuttaminen osoittautui epäselväksi ja ”punainen lanka” puuttui. Tähän mielikuvaan liittyi mm. se, että kulttuurivastaavien informoimiseen tarkoitettu sähköpostilista tuntui lähinnä mainoskanavalta. Konkreettisia vinkkejä ja tukea toimintaan oli vaikea napata tietotulvasta, eikä tiedotettavien asioiden yhteys Kulttuuripolkuun ollut selvä.

Sähköpostitse tulevan tiedon sisäistämisen haasteet nousivat esiin myös Haastateltavan 3 (2025) vastauksissa. Hänen kokemuksensa mukaan sähköpostin ehtii työpäivän aikana vain vilkaisemaan läpi, joten se ei ole paras tapa vastaanottaa tämän kaltaista tietoa. Mahdollisena parempana tavoittamiskeinona hän mainitsi esimerkiksi puhelinsoiton.

Tiedottamiseen liittyen haastatteluissa mainittiin myös kulttuurikasvatukseen liittyvät koulutukset varhaiskasvattajille. Haastateltava 1 (2025) tunnisti, että niistä oli ollut apua silloin, kun Kulttuuripolku tuli uutena varhaiskasvatukseen. Koulutuksista sai konkreettisia vinkkejä ja aktiviteetteja, jotka oli helppo ottaa suoraan käyttöön päiväkotiarjessa. Haastateltavan 1 (2025) mukaan, vastaavia koulutuksia ei ole kuitenkaan sittemmin järjestetty. Haastateltava 3 (2025) taas toi kehityskohteenä esiin, että Lätäkkö voisi lisätä näkyvyyttä varhaiskasvatuksen parissa mm. järjestämällä koulutuksia tai osallistumalla päiväkodin talopalaveriin esittelemällä siellä päiväkodeille suunnattua toimintaa.

6.2.2 Ohjelma

Valmiit materiaalit kulttuuritoiminnan järjestämiseen ovat haastatteluiden perusteella tervetulleita, mutta niiden täytyisi olla sellaisia, että niitä on helppo hyödyntää. Yhtenä Lätäkkö-toimintaan osallistumiseen ja Kulttuuripolun toteuttamiseen liittyvänä haasteena tuli opinnäytetyötä varten järjestämässäni varhaiskasvattajien haastatteluissa esiin, että arki päiväkodeissa on hektistä ja normaalin toiminnan järjestäminen on kuormittavaa. Kuormitukseen vaikuttaa mm. sairauspoissaolot ja suunnitelmien muuttuminen, kun henkilökuntaa on liian vähän. Hektisessä päiväkotiarjessa ”extrajuttuihin” tarttuminen koetaan helposti vielä kuormittavampana kuin sellaisena, että siitä saisi jotain irti helposti. (Haastattelu 1, 2025.) Ideat ovat aina tervetulleita, mutta kaikkiin uusiin juttuihin ei aina ehdi tarttua, kyse ei ole motivaatiopulasta vaan ajanpuutteesta (Haastattelu 3, 2025).

Haastateltava 1 (2025) totesi, että Kulttuuripolun toteuttamiseen tulee paljon vinkkejä ja ideoita, mutta samanlaista sisältöä löytää esimerkiksi verkosta ja eri varhaiskasvatusryhmistä. Se, mitä Kulttuuripolussa oikeasti pitäisi tehdä on jäänyt epäselväksi.

Lätäkköön liittyviä, vuonna 2024 varhaiskasvatukselle toimitettuja pedagogisia materiaaleja läpi käydessä kiinnitin huomiota siihen, että materiaalit olivat lähinnä aktiviteettiehdotuksia erilaisista veteen ja lätäköihin liittyvistä toiminnoista. Dokumentissa ei ollut kuitenkaan jäsennellynä sen tarkemmin, mitä aktiviteetin toteuttaminen vaatii tai miten se liittyy Lätäkköön, muuten kuin aktiviteettien teeman kautta.

Saman voi havaita Kulttuuripolun oppaasta, jossa on annettu ideoita polun toteuttamiseksi, mutta yhtä selvää tapaa toteuttaa polkua ei ole. Tämän voi nähdä tukevan sitä, että polun voi mukauttaa juuri omalle päiväkodilleen tai ryhmälleen sopivaksi. Toisaalta juuri se saattaa tehdä polun toteuttamisesta tai sen päämäärästä epämääräisen.

Vertaisanalyysissä edukseen esittäytyi tapahtumien vuosittain vaihtuva teema. Vaihtuvat teemat olivat käytössä vertailukohteista Hippaloilla, jonka vuoden

2025 teema on *eläimet* (Hippalot, 2025) ja Kymenlaakson ja Loviisan alueen Lasten Kulttuuriviikoilla, joiden teema helmikuussa 2025 nivoutui *ystävyyden* ympärille (Koppa-verkosto, n.d.). Vaihtuvalla teemalla voi saada ohjelmistoon yhtenäisyyttä ja punaisen langan, joka voi auttaa myös sisällön suunnittelussa, vuosien välisen ohjelmiston vaihtuvuudessa ja markkinoinnissa.

Kirjastot nousivat haastatteluissa tärkeäksi toimijaksi kulttuurikasvatuksen tukemisessa päiväkodeissa. Haastateltavien päiväkodeissa joko käytiin kirjastossa tai kirjastobussissa lapsiryhmien kanssa yhdessä tai mahdollistettiin kirjojen lainaaminen päiväkotiin muulla tavalla säännöllisesti. (Haastattelut 1, 2 & 4). Kirjastot ovat myös tärkeä osa Kulttuuripolkua erillisten eri ikäryhmien polkuihin liittyvien lukupassien myötä. Myös Lätäkön ja kirjaston yhteistyötä on syytä vaalia toimintaa kehittäessä.

6.2.3 Aikataulu

Päiväkodin toiminnan suunnittelun aikataulusta kysyttäessä esiin nousi yhtäältä toiminnan suunnittelun ennakointi ja pitkäjänteisyys (Haastattelut 1, 2 & 4, 2025) ja toisaalta ”ex tempore” ideoihin tarttuminen sekä jatkuva toiminnan suunnittelu (Haastattelut 2 & 3, 2025).

Pääpiirteittäin haastatteluiden perusteella oli kuitenkin tulkittavissa, että toimintaa suunnitellaan kausittain, ja mitä aikaisemmin mahdolliset toimintaideat ovat päiväkodin tiedossa, sitä parempi. Kevään toimintasuunnitelmat pyritään tekemään tammikuun aikana, joten tieto kevään tapahtumista tai muut toimintamateriaalit olisi hyvä olla päiväkotien tiedossa jo joului- tai marraskuussa. Syksyn osalta toiminnansuunnittelua tehdään elokuussa, joten tieto syksyn tapahtumista tulisi olla tiedossa elokuun alkuun mennessä. (Haastattelut 1 & 4, 2025.)

Syksyllä 2023 lokakuussa järjestetyn Lätäkön ohjelma julkaistiin 18. syyskuuta ja vuonna 2024 4. syyskuuta (Vaasan kulttuuripalvelut, 2023 & 2024). Haastateltava 1 (2025) huomautti, että kun Lätäkkö on loppusyksystä, tulisi siihen liitty-

vän ohjelman olla tiedossa heti elokuussa, jotta sen ehtisi ottaa mukaan päiväkodin toimintaan. Lätäkön ohjelmanjulkaisuaikataulu ei siis ole syksyn osalta ollut synkronoituna varhaiskasvatuksen toiminnansuunnittelunaikatauluun.

Ollessani työharjoittelussa Vaasan kulttuuripalveluilla Lätäkön parissa syksyllä 2024 huomasin, että ohjelman julkaisuun vaikutti mm. eri kulttuuritoimijoiden myöhäinen ilmoittautuminen mukaan Lätäkköön. Ohjelmia lähetettiin vielä pitkin elokuuta, vaikka ilmoittautumisaikataulu oli mennyt umpeen elokuun alussa. Täähän varmasti vaikutti se, että heinäkuu on yleinen lomakuukausi, jolloin elokuun alun takaraja osuu toimijoille vaikeaan kohtaan. Myöhäiset ilmoittautumiset kuitenkin otettiin vastaan, koska hyvää lastenkulttuuriohjelmaa ei haluttu jättää Lätäkön ulkopuolelle. Se kuitenkin kostautui ohjelman koostamisessa ja julkaisuaikataulussa.

6.3 Yhteenveto

Verrattaessa Lätäkköä muihin Suomessa järjestettäviin lastenkulttuuritapahtumiin yksi huomattava eroavaisuus on siinä, että Lätäkkö on vielä taaperonkengissä verrokkeihinsa nähden. Esimerkiksi Kymenlaakson ja Loviisan alueen Lasten Kulttuuriviikkoja on järjestetty jo 43 kertaa (Koppa-verkosto, n.d.), Hippalot on ilahduttanut hämeenlinnalaisia lapsiperheitä vuodesta 1978 (Hippalot, n.d.), ja Pikkuprovinssiakin on järjestetty koko perheen festivaalipäivänä säännöllisesti vuodesta 2017 asti (Pikkuprovinssi, n.d.). Lätäkkö sen sijaan on järjestetty vasta kolme kertaa vuodesta 2022 alkaen. Tapahtuman kehittämisessä kannattaa muistaa, että perinteeksi muodostuminen vie aikaa.

Haastateltavien vastausten perusteella kulttuuritoiminta kyseisissä päiväkodeissa on jo laadukasta ja sitä järjestetään monipuolisesti. Tässä yhtälössä Lätäkön ja Kulttuuripolun tulisi saavuttaa varhaiskasvatuksessa sellainen asema, että sitä ei koettaisi ylimääräisenä, vaan helposti lähestyttävänä osana normaalia toimintaa, tukena päiväkodin kulttuurikasvatuksen järjestämisessä.

Kehitettävää olisi etenkin Kulttuuripolun ja Lätäkön tiedottamiseen liittyvissä asioissa, varhaiskasvattajien kouluttamisessa sekä Kulttuuripolun käyttöönoton seuraamisessa.

Kuvio3. Sanapilvi aineistossa esiin nousseista avainsanoista

Opinnäytetyön lopputuotoksena syntyneessä suunnitelmassa painotan näissä tuloksissa syntyneitä havaintoja. Suunnitelman etapit liittyvät tiedottamisen selkeyttämiseen. Selkeyttämistä tulee tehdä niin tarjottavien materiaalien sisältöihin kuin Vaasan kulttuuripalveluiden ja varhaiskasvatuksen väliseen viestintään. Muita painopisteitä suunnitelmassa ovat osallisuuden lisääminen ja huoltajien kutsuminen mukaan toimintaan sekä Kulttuuripolun käyttöönoton seuranta ja palautteen kerääminen.

7 Kehittämistyön lopputuotos

Lopputuotteena tästä opinnäytetyöstä syntyi suunnitelma Lätäkön liittämiseksi osaksi Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkua. Suunnitelma ja siihen liittyvät materiaalit löytyvät opinnäytetyön liitteinä (*liitteet 4 & 5*).

8 Pohdinta ja arviointi

Olin yllättynyt opinnäytetyötä varten toteuttamieni haastatteluiden tuloksista. Ne saivat haastamaan omaa suhtautumistani kulttuurikasvatussuunnitelmiin.

Onko olennaista, että kulttuuritoimintaa järjestetään lapsille ylipäättään vai tulisiko sen olla tiettyjen raamien mukaista ja yhtenäistä? Tuloksia ja tietopohjaa heijasteltuani tulin siihen lopputulemaan, että kulttuurikasvatussuunnitelma kunnan tarjoamassa varhaiskasvatuksessa on tasa-arvoisen kulttuurikasvatuksen kannalta olennainen työkalu. Vaikka osassa päiväkodeista kulttuuritoiminta on laadukasta ilman sitäkin, voi tilanne toisessa päiväkodissa olla hyvin erilainen.

Kulttuuritoiminnan järjestäminen voi riippua mm. henkilökunnan määrästä, henkilökunnan valmentautuneisuudesta kulttuurikasvatukseen, päiväkodin koosta, ryhmien koosta sekä muista muuttujista. Tämän vuoksi on mielestäni olennaista, että kulttuurikasvatukseen on jokin ohjenuora, jonka avulla sen minimivaatimukset täyttyisivät varhaiskasvatuksessa. Ensisijaista on, että tärkeää ja raskasta työtä tekevillä varhaiskasvattajilla olisi yhtäläiset ja helposti lähestyttävät keinot kulttuurikasvatuksen toteuttamiseen.

Samalla tavalla myös taide- ja kulttuuritoimintaan osallistuminen voi eri perheissä olla hyvin erilaista, minkä vuoksi olisi tärkeää, että kunnan tarjoama lastenkulttuuritoiminta saavuttaisi kaikki perheet. Sitä toivon tämän opinnäytetyön myötä tehtävän kehittämistyön edistävän.

Tuloksien oikeellisuudessa on huomioitava, että haastateltavien otanta, 4 henkilöä 37 päiväkodista, voi vääristää kokonaiskuvaa Kulttuuripolun tilanteesta Vaasan varhaiskasvatuksessa. Jos aloittaisin työn alusta, olisi kiinnostavaa tehdä laajempi selvitys Kulttuuripolkuun ja Lätäkköön suhtautumisesta Vaasan varhaiskasvatuksessa. Toteuttaisin sen joko päiväkotien kulttuurivastaaville suunnatulla kyselylomakkeella tai järjestämällä muutaman haastattelun lisää.

Koen, että työni tuloksilla on merkitystä Kulttuuripolun ja Lätäköön kehittämisen kannalta. Tiedoston kuitenkin, että tämä työ oli vain pintaraapaisu siitä kehittämistyöstä, mitä voitaisiin tehdä. Kuten työssä totean, Lätäkkö on vielä taaperonkengissä. Tämä työ tuli hyvään vaiheeseen pitkälle jatkuvaa sitouttamistyötä. Uskon, että tämä opinnäytetyö antaa hyviä eväitä Lätäköön ja Kulttuuripolun kehittämiseen tai ainakin kehittämiskohteiden tunnistamiseen.

Lastenkulttuuritoimintaan ja kaupungin ja kuntien järjestämään kulttuuritoimintaan syventyminen avasi entisestään tietämystäni alan toimijoista ja monipuolista työmahdollisuuksista niin lastenkulttuurin kuin muun kulttuuritoiminnan parissa. Työn myötä oli hienoa tutustua ympäri Suomea järjestettäviin lastenkulttuuritapahtumiin ja huomata, miten tärkeä rooli kuntien kulttuuripalveluilla ja muilla kulttuuritoimijoilla on varhaiskasvatuksen ja koulujen kulttuuritoiminnan tukemisessa. Toivon, että sitä osataan myös hyödyntää koko laajuudessaan.

Lähteet

Hippalot. (2025). *Hippaloiden teemana ihanat eläimet*. <https://hippalot.fi/uutiset/hippaloiden-teemana-ihanat-elaimet/> (viitattu 6.3.2025)

Hippalot. (n.d.) *Yleistä*. <https://hippalot.fi/festivaali-info-yleista/> (viitattu 25.2.2025)

Hirsjärvi, S & Hurme, H. (2022). *Tutkimushaastattelu*. Gaudeamus.

Jyväskylä. (n.d.). *Varhaiskasvatuksen kulttuuriohjelma*. <https://www.jyvaskyla.fi/kulttuuri/kulttuurikasvatus/varhaiskasvatuksen-kulttuuriohjelma> (viitattu 7.3.2025)

Kouvola. (n.d.). *Lasten Kulttuuriviikot 2025*. <https://www.kouvola.fi/vapaa-aika/kulttuuri/kulttuuritapahtumat/lasten-kulttuuriviikot-2025/> (viitattu 25.2.2025)

Koppa-verkosto. (n.d.). *Lasten Kulttuuriviikot 1.-28.2.2025*. <https://www.lastenkulttuuriviikot.fi/> (viitattu 6.3.2025)

Laitinen, E. (2022). *Ylimääräinen asiakirja vai käytännön työkalu? Kulttuurikasvatussuunnitelmille annettuja merkityksiä kuntien kulttuuritoiminnassa*. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202205302957>

Martin, M. (2017). *Lastenkulttuurikeskukset osallisuutta tuottamassa – Huoltajien taustat ja kokemukset taide- ja kulttuurikasvatukseen osallistumisen määrittäjinä*. Taideyliopisto, Kokos-julkaisusarja 2/2017. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7218-24-2>

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. (2015). *Kehittämistyön menetelmät – Uudenlaista osaamista liiketoimintaan*. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Opetushallitus. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022*. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf

Pikkuprovinssi. (n.d.). *Tietoa Pikkuprovinssista*. <https://www.pikkuprovinssi.fi/festivaali-info/tietoa-pikkuprovinssista/> (viitattu 25.2.2025)

Ruokonen, I. (2020). *Varhaiskasvatuksen taidekasvatus – leikkiä, lumousta, oppimista ja hyvää elämää*. Helsinki: Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto VOL. https://www.vol.fi/uploads/2020/02/de8a96fe-varhaiskasvatuksen-taidekasvatus_suomi_low.pdf

Suomen lastenkulttuuriliitto. (n.d.). *Kulttuurikasvatussuunnitelma*. <https://kulttuurikasvatussuunnitelma.fi/> (viitattu 12.2.2025)

Suomen lastenkulttuuriliitto. *Mitä lastenkulttuuri on?* <https://lastenkulttuuri.fi/lastenkulttuuri/mita-lastenkulttuuri-on/> (viitattu 23.1.2025)

Suomen lastenkulttuuriliitto. (n.d.). *Kulttuurikasvatussuunnitelmien edistämishanke osa II (2023–2024)*. <https://lastenkulttuuri.fi/hankkeet/kulttuurikasvatussuunnitelmien-edistamishanke/> (viitattu 10.12.2024)

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto. 2022. Toim. Päivi Venäläinen, Maarit Mäkinen, Sanna Pajunen-Kyynäräinen, Henna Leisiö, Alekski Valta ja Soilikki Viljanen. *Lastenkulttuurin laatukäsikirja*. <https://lastenkulttuuri.fi/wp-content/uploads/2022/12/laatukasikirja.pdf>

Turja, L., Vuorisalo, M. (2022). *Lasten oikeudet, toimijuus ja osallisuus oppimisessa*. Teoksessa Koivula, M., Siippainen, A., Eerola-Pennanen, P. & Böök, M. L. (toim.), *Valloittava varhaiskasvatus: Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia*. (23–36). Tampere: Vastapaino.

Vaasa. (n.d. -a). *Vaasan kaupungin kulttuuripalvelut*. <https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/kulttuuripalvelut/> (viitattu 11.12.2024)

Vaasa. (n.d. -b). *12.10. Lätäkkö – Avoin ohjelma kaikille*. <https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/kulttuuripalvelut/lastenkulttuuritoiminta-vaasassa/latakko-lasten-kulttuuriviikot/latakko-avoin-ohjelma-kaikille/> (viitattu 24.2.2025)

Vaasa. (n.d. -c). *Lastenkulttuuritoiminta Vaasassa*. <https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/kulttuuripalvelut/lastenkulttuuritoiminta-vaasassa/> (viitattu 26.2.2025)

Vaasa. (n.d. -d). *Lätäkkö – lasten kulttuuriviikot*. <https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/kulttuuripalvelut/lastenkulttuuritoiminta-vaasassa/latakko-lasten-kulttuuriviikot/> (viitattu 26.2.2025)

Vaasa. (2020). *Länsirannikon kulttuuri- ja liikuntametropoli – Vaasan kaupungin kulttuuri- ja liikuntaohjelma 2020–2025*. https://www.vaasa.fi/app/uploads/2020/05/6d2c6f61-kulttuuri-ja-liikuntaohjelma_suomi_valmis.pdf (viitattu 11.12.2024)

Vaasan kulttuuripalvelut. [vaasankulttuuripalvelut]. 18.9.2023. *LÄTÄKKÖ järjestetään jälleen!* [Päivitys]. Instagram. <https://www.instagram.com/p/CxUozDZopTJ/>

Vaasan kulttuuripalvelut. [vaasankulttuuripalvelut]. 4.9.2024. *Kurkkaa Lätäkkö lastenkulttuuriviikkojen ohjelma!* [Päivitys]. Instagram. https://www.instagram.com/p/C_flxmToDSN/

Vilka, H. & Airaksinen, T. (2003). *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Jyväskylä: Kustatannusosakeyhtiö Tammi.

YK, 1989. Yhdistyneet kansakunnat. *Lapsen oikeuksien sopimus: koko teksti. Lastensuojelun Keskusliitto*. <https://www.lapsenoikeudet.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus-turvaa-lasten-ihmisoikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/> (viitattu 20.1.2025)

Aineisto

Haastattelut Vaasan varhaiskasvatuksen varhaiskasvattajien kanssa

- Haastattelu 1: 29.1.2025
- Haastattelu 2: 29.1.2025
- Haastattelu 3: 31.1.2025
- Haastattelu 4: 3.2.2025
- Haastatteluaineisto hallussa opinnäytetyön tekijällä.

Vertaisanalyysi

- Taulukko hallussa opinnäytetyön tekijällä

Dokumenttianalyysi

- Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolku -opas. Hallussa opinnäytetyön tekijällä ja tilaajalla.
- Lätäköön pedagogiset materiaalit 2024. Hallussa opinnäytetyön tekijällä ja tilaajalla.

Liitteet

Haastattelukysymykset

Haastattelut toteutetaan puolistrukturoituna haastatteluina, eli ennalta laaditut kysymykset esitetään vapaassa järjestyksessä, osa kysymyksistä saatetaan jättää kysymättä, jos niihin on esimerkiksi jo vastattu toisen kysymyksen kautta.

Myös ennakkoon suunnittelemattomia kysymyksiä saatetaan kysyä, mikäli niille haastattelun aikana herää tarvetta.

Lätäkkö-lastenkulttuuriviikot

1. Tiedätkö mikä on Lätäkkö -lasten kulttuuriviikot? Jos tiedät, niin avaa omin sanoin.
2. Onko teidän päiväkotinne ryhmiä osallistunut Vaasan kulttuuripalveluiden järjestämään Lätäkkö -lastenkulttuuriviikkojen ohjelmaan (esim. päiväkotiryhmille järjestettyihin vierailuihin Vaasan pääkirjaston Studio Lätäkössä lokakuun 2024 tai 2023 aikana)? Mihän ohjelmaan osallistuitte? Miksi/Miksi ei?
3. Onko päiväkotinne osallistunut Lätäkön oheisohjelmaan kuten päiväkodeille suunnattuun Päin seiniä -kampanjaan?
4. Onko päiväkotinne hyödyntänyt päiväkodeille toimitettuja Lätäkön pedagogisia materiaaleja?
5. Onko materiaalit olleet hyödyllisiä ja helppoja toteuttaa?
6. Onko Lätäkön toimintaan osallistuminen ollut päiväkotiryhmien lapsille mielekästä? Miksi/Miksi ei?
7. Onko Lätäkön toimintaa osallistuminen ollut päiväkodin henkilökunnalle mielekästä? Miksi/Miksi ei?

Kulttuuripolku

8. Onko Vaasan varhaiskasvatuksen kulttuuripolku vakituinen osa päiväkotinne toimintaa?
9. Minkälaisia aktiviteetteja päiväkodissa on toteutettu kulttuuripolun eri osa-alueisiin liittyen? Tai minkälaista kulttuuritoimintaa on toteutettu ylipäättään?
 - Kulttuuripolun osa-alueet:
 - Höyhensaarten polku, alle 3-vuotiaat: sanataide ja musiikki

- Satuseikkailijan polku, 3–4-vuotiaat: teatteri ja kuvataide
 - Tutkimusmatkailijan polku, 5–6-vuotiaat: kulttuuriperintö ja media-taide
10. Onko kulttuuripolun toteuttamisessa hyödynnetty Vaasan kulttuuripalveluiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia valmiita ideoita ja materiaaleja?
11. Onko materiaalit olleet helppoja hyödyntää? Miksi/Miksi ei?
12. Onko päiväkotiryhmien lapsien huoltajia osallistettu kulttuuripolun toteuttamisessa (esimerkiksi kutsumalla huoltajat lasten järjestämään konserttiin/taidenäyttelyyn)?

Toiminnan kehittäminen

13. Minkälaista tukea kaipaisitte kulttuuripolun toteuttamiseen päiväkodin arjessa?
14. Mitä toiveita teillä on Lätäkkö -lastenkulttuuriviikkojen ja varhaiskasvatuksen yhteistyöhön liittyen?
15. Minkälainen on päiväkodin toiminnan suunnittelun aikataulu? Mikä olisi paras ajankohta ja tapa toimittaa uusia materiaaleja tai toimintaideoita päiväkodille, jos niitä olisi tarkoitus hyödyntää seuraavan vuoden kevätkauden aikana? Entä syksyn osalta?

Tutkittavan informointilomake

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Pienistä puroista syntyy suuri Lätäkkö! – Lätäkkö - lastenkulttuuriviikkojen jalkauttaminen osaksi Vaasan varhaiskasvatusta

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan keinoja sisällyttää Vaasan kulttuuripalveluiden organisoima Lätäkkö -lastenkulttuuriviikot osaksi Vaasan varhaiskasvatuksen kulttuuripolkua. Olemme arvioineet, että sovellutte tutkimukseen, koska työskentelette Vaasan varhaiskasvatuksen toimipisteessä ja näin ollen teillä on tutkimuksen kannalta olennaiset tiedot tutkimuksen kehityskohteesta. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja teidän osuuttanne siinä. Perehdytyänne tähän tiedotteeseen teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, jonka jälkeen teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kieltäytyminen ei vaikuta oikeuksiinne tai kohteluunne työyhteisönne jäsenenä. Voitte myös keskeyttää tutkimuksen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytätte tutkimuksen, teistä keskeyttämiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa. Mikäli peruutatte suostumuksen, teistä jo kerättyjä henkilötietoja, näytteitä ja muita tietoja ei voida käsitellä enää osana tutkimusta, vaan ne hävitetään, mikäli niiden poistaminen aineistosta on edelleen mahdollista.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa keinoja sisällyttää Vaasan kulttuuripalveluiden organisoima Lätäkkö -lastenkulttuuriviikkojen ohjelma osaksi Vaasan varhaiskasvatuksen kulttuuripolkua. Tutkimuksen avulla toteutetaan suunnitelma Lätäkkö -lastenkulttuuriviikkojen jalkauttamiseksi osaksi Vaasan varhaiskasvatusta sekä materiaaleja Vaasan kulttuuripalveluiden ja varhaiskasvatuksen käyttöön suunnitelman mukaisessa jalkauttamistyössä.

Tutkimuksen toteuttajat

Tutkimuksen toteuttaa tutkija Juuli Rantaniemi. Tutkimus on osa opinnäytetyötä. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Vaasan kulttuuri- ja kirjastopalvelut. Tutkimusta ohjaa Metropolia Ammattikorkeakoulun lehtori Niina Torkko.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimukseen osallistuminen tarkoittaa osallistumista haastatteluun, joka järjestetään haastateltavan kanssa sovittavassa paikassa Vaasassa tai Zoom-video-palvelimen välityksellä tammikuun 2025 aikana. Tutkimukseen osallistuminen kestää n. tunnin.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Tutkimukseen osallistuminen ei maksa teille mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Tutkimusaineistoa käytetään opinnäytetyöhön, joka julkaistaan avoimesti Theseus-tietokannassa. Voitte tutustua tutkimustuloksiin julkaistun opinnäytetyön kautta. Ilmoitamme opinnäytetyön valmistumisesta tutkittaville.

Tutkimuksen päätyminen

Myös tutkimuksen suorittaja voi keskeyttää tutkimuksen esimerkiksi ylitsepäase-mättömien henkilökohtaisten haasteiden tai tutkimuksen etenemistä hankaloittavien esteiden vuoksi.

Tutkimuksen aineistojen hävittäminen

Tutkimuksen aineisto hävitetään kuusi kuukautta tutkimuksen valmistumisen jälkeen.

Lisätiedot

Pyydämme teitä tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkijalle.

Tutkijoiden yhteystiedot

Tutkija / opinnäytetyötekijä

Nimi: Juuli Rantaniemi

Puh. xxx

Sähköposti: xxx

Tutkimuksesta vastaa / opinnäytetyön ohjaaja

Titteli: Lehtori, Kulttuurituotannon ja vaatetuksen tiimi

Nimi: Niina Torkko

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Puh. xxx

Sähköposti: xxx

Tutkimuksen tietosuojaseloste: Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa-

Tässä tutkimuksessa käsitellään teitä koskevia henkilötietoja voimassa olevan tietosuojalainsäädännön (EU:n yleinen tietosuoja-astus, 679/2016, ja voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö) mukaisesti. Seuraavassa kuvataan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat.

Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan tahoa, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Rekisterinpitäjä voi olla korkeakoulu, toimeksiantaja, muu yhteistyötaho, opinnäytetyöntekijä tai jotkut edellä mainituista yhdessä (esim. korkeakoulu ja opinnäytetyöntekijä yhdessä).

Tässä tutkimuksessa henkilötietojen rekisterinpitäjä on:

- Korkeakoulu
- Toimeksiantaja Toimeksiantajan nimi:
- Muu yhteistyötaho Yhteistyötahon nimi:
- Opinnäytetyöntekijä

Voitte kysyä lisätietoja henkilötietojenne käsittelystä rekisterinpitäjän yhteyshenkilöltä

Rekisterinpitäjän yhteyshenkilön nimi: Juuli Rantaniemi

Organisaatio: Metropolia Ammattikorkeakoulu

Puh. xxx

Sähköposti: xxx

Tutkimuksessa teistä kerätään seuraavia henkilötietoja

Henkilötietojen käsittely on oikeutettua ainoastaan silloin, kun se on tutkimukselle välttämätöntä. Kerättävät henkilötiedot on minimoitava, niitä ei saa kerätä tarpeettomasti tai varmuuden vuoksi.

Tutkimuksen toteuttamiseen tarvittavia henkilötietoja ovat tutkittavan (haastateltavan) nimi, sähköposti ja Vaasan varhaiskasvatuksen toimipaikka, jota tutkittava edustaa. Henkilötietoja ei julkaista tutkimuksen yhteydessä, vaan tutkimuksen julkaisu tehdään anonyymisti.

Teillä ei ole sopimukseen tai lakisääteiseen tehtävään perustuvaa velvollisuutta toimittaa henkilötietojanne vaan osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Tutkimuksessa kerätään henkilötietojanne myös seuraavista lähteistä

Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietojanne muista lähteistä.

Henkilötietojenne suojausperiaatteet

Henkilötietoja käsittelee tutkija. Henkilötiedot säilytetään tutkijan henkilökohtaisella tietokoneella sekä korkeakoulun sähköpostijärjestelmässä.

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus on mahdollistaan yhteydenpito haastatteluviin.

Henkilötietojenne käsittelyperuste

Henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus.

Tutkimuksen kesto-aika (henkilötietojenne käsittelyaika)

Tutkimuksen kesto-aika on 16.12.2024-31.3.2025.

Mitä henkilötiedoillenne tapahtuu tutkimuksen päätyttyä?

Henkilötiedot hävitetään kuusi kuukautta tutkimuksen päätyttyä.

Tietojen luovuttaminen tutkimusrekisteristä

Henkilötietoja ei luovuteta muille osapuolille.

Henkilötietojenne mahdollinen siirto EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle

Tietojanne ei siirretä/siirretään EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle.

Rekisteröitynä teillä on oikeus

Koska henkilötietojanne käsitellään tässä tutkimuksessa, niin olette rekisteröity tutkimuksen aikana muodostuvassa henkilörekisterissä. Rekisteröitynä teillä on oikeus:

- saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä
- tarkastaa itseänne koskevat tiedot
- oikaista tietojanne
- poistaa tietonne (esim. jos peruutatte antamanne suostumuksen)
- peruuttaa antamanne henkilötietojen käsittelyä koskeva suostumus
- rajoittaa tietojenne käsittelyä

- rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus henkilötietojen oikaisusta, poistosta tai käsittelyn rajoittamisesta
- siirtää tietonne järjestelmästä toiseen
- sallia automaattinen päätöksenteko nimenomaisella suostumuksella
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos katsotte, että henkilötietojanne on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Voitte käyttää oikeuksianne ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Tutkimuksessa kerättyjä henkilötietoja ei käytetä profilointiin tai automaattiseen päätöksentekoon

Henkilötietojen käsittely aineistoa analysoitaessa ja tutkimuksen tuloksia raportoitaessa

Teistä kerättyä tietoa ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Yksittäisille tutkittavalle annetaan tunnuskoodi ja häntä koskevat tiedot säilytetään koodattuina tutkimusaineistossa. Aineisto analysoidaan koodattuna, jolloin yksittäinen henkilö ei ole tunnistettavissa ilman koodiavainta. Koodiavainta, jonka avulla yksittäisen tutkittavan tiedot ja tulokset voidaan tunnistaa, säilyttää tutkija kuusi kuukautta tutkimuksen valmistumisesta, eikä tietoja anneta tutkimuksen ulkopuolisille henkilöille.

Tutkimusaineistoa ja tutkimuksen yhteydessä kerättyjä näytteitä säilytetään tutkijan henkilökohtaisella tietokoneella 6 kuukautta, jonka jälkeen ne hävitetään.

Tutkittavan suostumuslomake

Tutkimuksen nimi: Pienistä puroista syntyy suuri Lätäkkö! – Lätäkkö - lastenkulttuuriviikkojen jalkauttaminen osaksi Vaasan varhaiskasvatusta

Tutkimuksen toteuttaja:

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Juuli Rantaniemi

XXX

XXX

Opinnäytetyön ohjaaja:

Niina Torkko

XXX

XXX

Minua [tutkittavan nimi] on pyydetty osallistumaan yllä mainittuun tutkimukseen, jonka tarkoituksena on tutkia keinoja sisällyttää Vaasan kulttuuripalveluiden organisoima Lätäkkö -lastenkulttuuriviikot osaksi Vaasan varhaiskasvatuksen kulttuuripolkua.

Olen saanut tiedotteen tutkimuksesta ja ymmärtänyt sen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja toteutuksesta, oikeuksistani sekä tutkimuksen mahdollisesti liittyvistä hyödyistä ja riskeistä. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini.

Olen saanut tiedot tutkimukseen mahdollisesti liittyvästä henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta ja minun on ollut mahdollista tutustua tutkimuksen tietosuojaselosteeseen.

Osallistun tutkimukseen vapaaehtoisesti. Minua ei ole painostettu eikä houkutteltu osallistumaan tutkimukseen.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista. Voin keskeyttää tutkimukseen osallistumisen tai peruuttaa suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän (voin jatkaa sitä myöhemmin) tutkimuksen, keskeyttämiseen asti kerättyjä tietoja voidaan käyttää tutkimuksessa. Jos peruutan suostumukseni, minusta jo kerättyjä henkilötietoja, näytteitä ja muita tietoja ei voida käsitellä enää osana tutkimusta, vaan ne hävitetään, mikäli niiden poistaminen aineistosta on edelleen mahdollista.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen.

Jos tutkimusaineistoa jatko käytetään tai avataan, annan allekirjoituksellani suostumukseni myös tähän.

Jos tutkimukseen liittyvien henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus, vahvistan allekirjoituksellani suostumukseni myös henkilötietojeni käsittelyyn. Minulla on oikeus peruuttaa suostumukseni tietosuojaselosteessa kuvatulla tavalla.

Allekirjoitus:

Nimenselvennys:

Suunnitelma Lätäkkö-lastenkulttuuriviikkojen liittämiseksi osaksi Vaasan varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkua

Kuva tiedostosta. Alkuperäinen tiedosto tutkijan ja tilaajan hallussa.

LÄTÄKKÖ – lastenkulttuuriviikot

Suunnitelma Lätäkön liittämiseksi osaksi Kulttuuripolkua

LÄTÄKKÖ
LOGO

Konsepti

Suunnitelman tavoitteena on **a)** sisällyttää Lätäkkö osaksi Kulttuuripolkua ja **b)** vahvistaa Kulttuuripolun paikkaa osana varhaiskasvatusta. Suunnitelman toimenpiteitä ovat kulttuuripalveluiden ja varhaiskasvatuksen kulttuurivastaavien välisen viestinnän selkeyttäminen, Kulttuuripolun selkeyttäminen mm. koulutuksia järjestämällä sekä Lätäkköön liittyvien Kulttuuripolkuohjelmien toteuttaminen.

Lätäkön Kulttuuripolkuohjelmat sisältävät keväisin varhaiskasvatukselle toimitettavat materiaalit, joiden kautta päiväkotiryhmät voivat toteuttaa tietyn Kulttuuripolun osa-alueen, jonka lopputuotokset esitellään lokakuussa Lätäkkö – lasten kulttuuriviikoilla. Kulttuuripolkuohjelmat toteutetaan vuoro vuosin eri polkuun eli eri ikäryhmille ja eri taiteenaloihin sopiviksi. Ohjelmien painotus on Tutkimusmatkailijan polussa ja Satuseikkailijan polussa (3–6-vuotiaat). Ohjelma on ensisijaisesti päiväkotien itse toteuttamaa, mutta kulttuuripalveluiden resurssien mukaan voidaan toteuttaa myös työpajamuotoisesti. Ohjelman voi toteuttaa ja tuotoksen esittelyyn osallistua, vaikka Kulttuuripolku ei olisi vielä päiväkodilla aktiivisesti käytössä.

Alustusvaihe (2025)

Alustusvaiheessa tehdään pohjatyöt, jotka liittyvät viestinnän selkeyttämiseen ja kehittämistyön toimeenpanon suunnitteluun. Alustusvaiheen etapit:

- Tapaaminen varhaiskasvatusjohtajan kanssa, sopiminen kehittämistyöstä.
- Kulttuurivastaavien yhteystietojen päivittäminen.
- Kulttuuripolun täydennyskoulutus kulttuurivastaaville ja muille varhaiskasvattajille. (Selvityksen mukaan kesäkuun alussa olisi päiväkodeilla sopivin aika koulutuksille).
- ”Lastenkulttuuritoiminta Vaasassa” -verkkosivun päivittäminen. Kulttuuripolku ja Lätäkkö näkyvimmiiksi.
- Kulttuurivastaavien sähköpostilistan tavoitteiden määrittely (mitä tietoa halutaan saada ja kenelle?) ja sisällön selkeyttäminen esimerkiksi seuraavin keinoin:
 - ”Mainosten” koonti kerran kuussa/joka toinen viikko lähteviksi, jäsennellyiksi tiedotteiksi. Perheille suunnatut tapahtumat eri koonteihin kuin päiväkodeille suunnattu ohjelma. Selkeä otsikointi sisällön mukaan.
 - Kulttuuripolkuun liittyvien ohjelmaideoiden etsiminen Kulttuuripolun osa-alueiden mukaan: ”Satuseikkailijanpolku: Opastettu kierros ja maalaustuokio Pohjanmaan museolla”.
 - Tieto myös muille kulttuuritoimijoille kehittämistyöstä. Olennaista mm. mahdollisten tiedotteiden aikataulu ja toive, että kulttuuritoimijat huomioisivat omissa viestinnässään Kulttuuripolun.

VAASA LOGO

Pohdittavaa

- Voisiko Lätäköllä olla vuosittainen teemapainotus? Teemat voisi auttaa ohjelman kuratoinnissa ja suunnittelussa. Teema voisi ohjata lähinnä kulttuuripalveluiden omaa ohjelmaa, mutta voisi tuoda uudenlaista sisältöä myös muille, esim. satutuokioihin, Lorunen-kirjoituskampanjaan, askartelupajoihin. Teemoja voisi olla esimerkiksi meri, energia, onni, eläimet, luonto, seikkailu, rakkaus, ilo, ystävyys, aarre. Teeman mukaan voisi myös koota kirjastoille Lätäkkö-paketin, jossa vuoden teemaan liittyviä teoksia.

LÄTÄKKÖ
LOGO

Sitouttamisvaihe (2026 →)

Sitouttamisvaiheessa tehdään asiat niin kuin ne tehtäisiin jatkossa aina. Vuoden päätteeksi palautteen kerääminen ja oma reflektointi toimivuudesta ja sen mukaan mahdolliset muutokset seuraavalle vuodelle.

Kevät

TAMMIKUU

Muistutus kevään Lätäkkö-materiaaleista kulttuurivastaaville kevään toiminnan suunnitteluun. (Materiaalit lähetetty joulukuussa ensimmäisen kerran).

MAALISKUU

Viimeinen kuulutus kevään Lätäkkö-materiaaleista kulttuurivastaaville, niille päiväkodeille, jotka suunnittelevat toimintaa jatkuvasti.

HUHTIKUU

(Vierailut päiväkotien talopalavereissa tai huoltajakahviloissa esittelemässä Lätäkköä ja Kulttuuripolkua.)

KESÄKUU

Kulttuurivastaavien koulutuksen järjestäminen

HEINÄKUU

Kulttuurisukellusohjelman koonti kulttuuripalveluiden omasta ja mukaan ilmoittautuneiden kulttuuritoimijoiden ohjelmista.

Syksy

ELOKUU

Syksyn Kulttuurisukellusohjelma tiedoksi päiväkodeille heti elokuun alussa. Ohjelmiin merkintä mihin Kulttuuripolun polkuun sen voisi liittää.

SYYSKUU

Kutsujen lähettäminen Lätäkön sisältötuottamiseen osallistuneiden päiväkotien lasten huoltajille. Kutsussa pieni mainos Lätäköstä ja linkki Lätäkön verkkosivuille.

LOKAKUU

Lätäkkö!

MARRASKUU

Palautteen ja toiveiden kerääminen kulttuurivastaavilta seuraavaa vuotta varten Seuraavan kevään Lätäkkö-aktiviteetin suunnittelu. Hyödynnä materiaalin valmistelussa valmista pohjaa.

JOULUKUU

Seuraavan kevään Lätäkkö-materiaalit tiedoksi kulttuurivastaaville ja Lätäkön verkkosivuille.

VAASA LOGO

Lätäkkö x Kulttuuripolku ohjelmaideoita

Tutkimusmatkailijan polku, mediataide ja kulttuuriperintö

Tutkimusmatka ja muovailuvaha-animaatio, ([itsetehdyllä](#)) muovailuvahalla. Tehdään tutkimusmatka ”lätäkölle” (meri, joki, puro, järvi, kuralätäkkö...).

Tutkimusmatkalla tutkitaan tai kuvitellaan mitä olentoja valitun lätäkön reunalla asustaa ja mitä muuta lätäkön reunoilta löytyy. Tutkimusmatkasta inspiroituneena, tehdään animaatioteos, jossa nämä olennot esiintyvät muovailuvahasta tehtynä. Näyttely ”Lätäkön reunalla” lokakuussa pääkirjastolla Studio Lätäkössä.

Tutkimusmatkailijan polku, mediataide ja kulttuuriperintö

Tutkimusmatkailija tutustuu meren suojeluun ikätasolle sopivan kirjallisuuden kautta. Tutustumisen jälkeen järjestetään luonnonsuojeluretki läheiselle merenrannalle tai muualle lähiluontoon/ympäristöön keräämään roskia. Retken aikana lapset kuvaavat [kamerakynän pedagogiikkaa](#) hyödyntäen videoteoksen, jonka tavoitteena on kertoa miksi ei saa roskata/miksi merta pitää suojella/mitä meri merkitsee itselle.

Satuseikkailijan polku, kuvataide

Kirjastoihin lainattava Lätäkkö-paketti, kirjoja, jotka liittyvät esim. mereen tai mahdolliseen muuhun kyseisen vuoden teemaan. Kirjojen pohjalta tehdään ryhmän yhteisteos teemalla ”Minun mereni” (tai muu kirjapakettiin liittyvä teema). Teoksen tekniikkana voi olla esimerkiksi kollaasi kierrätysmateriaaleista tai maalaus. Teos lokakuussa pääkirjastolle tai lähikirjastoon.

Satuseikkailijan polku, teatteri

Varjoteatteri. Alustus teemaan kirjojen kautta niin kuin edellisessä aktiviteetissa. Tutkitaan erilaisia materiaaleja ja minkälaisia varjoja ne muodostavat. Valmistellaan varjoteatteriesitykset, jotka voidaan kuvata ja esittää Lätäkön avajaisissa tai järjestää päiväkodilla oma esittely huoltajille.

Höyhensaarten polku, musiikki

Miltä vesi kuulostaa? -musiikkiteos, jossa hyödynnetään arjesta löytyviä välineitä musiikin tuottamiseen (esim. veden lorottaminen kannusta ämpäriin, riisinjyvien ripottelu uunipellin/kankaan päälle, kuin sade peltikattoa/teltan kattoa vasten...). Lopputuotoksena konsertti omassa päiväkodissa huoltajille tai jos teknisesti mahdollista, niin teoksen äänittäminen ja esittäminen Studio Lätäkössä osana immerssiivistä teosta/lukumaja, jossa äänimaailma taustalla ja Lätäkön kirjapaketti tai meriteemaisia kirjoja luettavissa.

Höyhensaarten polku, sanataide

Tehdään yhdessä lorulätäkkö. Minkälaisia loruja keksitte mereen liittyen? Kootaan lorut lätäkön muotoiselle pahville. Lorupaperit voi myös leikata lätäköstä löytyvien asioiden mukaan esim. kaloiksi, kiviksi, pisaroiksi, lumpeiksi... Lopputuotos esille omaan päiväkotiin, esittely huoltajille esimerkiksi huoltajakahvilassa.

Lätäkkö – kulttuuripolkumateriaalien suunnittelupohja

Kuva tiedostosta. Alkuperäinen tiedosto tutkijan ja tilaajan hallussa.

LÄTÄKKÖ – lastenkulttuuriviikot

Kulttuuripolkumateriaalit 202X

Ohjelman nimi

Lyhyt kuvaus ohjelmasta.

Polku

Höyhensaaren polku, 0–3-vuotiaat
Satuseikkailijan polku, 3–4-vuotiaat
Tutkimusmatkailijan polku, 5–6-vuotiaat

Painopiste

Sanataide
Musiikki
Kuvataide
Teatteri
Mediataide
Kulttuuriperintö

Ennakkovalmistelut

- xx
- xx

Tarvikkeet

- Sakset
- Liima
- Vesivärit
- Puuvärikynät
- Maalaussuoja pöydälle
- Kierrätysmateriaalit

LÄTÄKKÖ
LOGO

VAASA LOGO

Ohjeet

Tähän tarkat ohjeet miten ohjelma toteutetaan käytännössä. Kuvaa ohjelman kulku mahdollisimman selkeästi, kaikki vaiheet huomioiden.

LÄTÄKKÖ
LOGO

Valmiin tuotoksen esittely

Kirjoita tähän ohjeet, miten mahdollinen lopputuotos esitellään. Jos tuotos on tulossa esille lokakuussa Studio Lätäkköön, kerro tässä, milloin, minne ja miten se toimitetaan.

Lisätiedot

Kulttuuripedagogi

[Redacted text]

VAASA LOGO